

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

Periódico Oficial

Gaceta del Gobierno

Gobierno del Estado Libre y Soberano de México

REGISTRO DGC NÚM. 0011021 CARACTERÍSTICAS 113282801

Director: Lic. Aarón Navas Alvarez
legislacion.edomex.gob.mx

Mariano Matamoros Sur núm. 308 C.P. 50130

A: 202/3/001/02

Fecha: Toluca de Lerdo, Méx., lunes 26 de septiembre de 2016

“2016. Año del Centenario de la Instalación del Congreso Constituyente”

Sumario

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA OTOMÍ DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL “APADRINA A UN NIÑO INDÍGENA”.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA MAZAHUA DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL “APADRINA A UN NIÑO INDÍGENA”.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA MAZAHUA DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL “4XI PARA MIGRANTES”.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA OTOMÍ DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL “4XI PARA MIGRANTES”.

Tomo CCII
Número

61

SECCIÓN OCTAVA

Número de ejemplares impresos:

200

PODER EJECUTIVO DEL ESTADO

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

NÄNTE ABRAHAM MONROY ESQUIVEL, NZAYA NU RA NTSUI KA RA XENI M'ONDA PA HA GA NTE YA HNINI U NÄTHO, NGU MÄ JA RA XENI 3 HEKE XI, 5, 6, 10, 11 NE 17, HEKE IV NE 8 DIGEÄ RA HMÄNDA NTE RA XENI HAI M'ONDA; KA RÄ HEKE III 19, 20, NE 26 NGU MÄ RA HMÄNDA HAI M'ONDA; 12 HEKE XIII NE XXVIII DIGE RA HMÄNDA NUA BI M'UI RA HU NTSUI XENI M'ONDA PA DA NIE GATHO YA HNINI NÄTHO UM'UI JA RA XENI HAI M'ONDA NE 10 HEKE XIII DIGE Ä HEM'I MÄ HA DI M'UI, NE

KONGEHIA

Ge nu ra m'efi ka ya hnini ra Dänga Nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda ge xi petsi da tsotse da nu pa di m'ui xi xa nhio ya nzaki ya jäi mengu ka xeni hnini ne ko ya mengu, ne ge xi di nte ne ya hnini ge enbi xi beni njapuu da hoki xa hñutsi njapuu Ka ra hmända ge di honi ha di jäpi ha di hoki ne ko te di hoki ge di m'ui bojä pa genu ya jäi to dio t'uni ra nfaxte pa di m'ui ra nhio ya nzaki ya jä ha xi m'ui yapu ne xi thorthogi ka ya xeni hnini M'onda, di t'uni ya botse ha di ho ya ntsi, ne ge ra ndä nzayo ge di üni mahegi ya jäi ka ya hnini.

Ka ya nguu ha xa xi jar m'edi ha Gä m'ui ya jäi ge pa ya hindi zu ra thogi, ge ra ndä nzaya xa beni pa di hoki ya m'efi pa di nfatsi pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini, ge xa thoki nuna xa hem'i pa ya hnini, pa di m'ui ra nhio ya nzaki ya jäi.

Nu ra nguu nzaya p'ede tengu ya mengu m'ui ka ya nguu ya jäi m'ui ka ge xa ndini nu 2010, ka ra xeni hnini M'onda ge xi m'ui 24,233 nxutsi ne tsunt'u pets'i nj'eya nguu bi tepe ge xi mi tsudi xo di ge ya bätsi nãtho u hingi pa nguu nxadi.

Pa di thoki ra za nuna ra nte ri tajä n'a ra bätsi nãtho, ra pa 20 ra ndui ra zänä ra jeya 2009, bi nt'udi ja ra hem'i bi boni ja ra "Gaceta del Gobierno" ra Ndä nzaya Xeni M'onda ya hemi mä hanja di thoki ra za ra pa 30 ra gätsi ra zänä ra j'eya 2015 ya, mpod'i ne te t'adi pa da ñut'i ne da t'uni ra mfats'i.

Ha xa mpodi ne xa thutsi pa di t'uni rangutho te ja ngu xa thutsi ka ra hmända rangutho di mfatsi ya m'ehñä ne ya ñ'oho mengu ka ya hnini xeni M'onda, nuä ge xi m'ä ge di thoki ra nhio ra m'efi pa di zotse ä xa nfeni di gen'ä ra thoki m'efi pa ya m'ehñä ne ya ñ'oho, ge xi m'ä ne k ara hmända nuna ge di m'edi n era tsutso ne ra tsomte m'ui ka ya hnini ne ha 'yo ngatho ya jäi pa xi di m'äpua ra nhio ra m'efi di gen'ä

Pa do zotse ra nhio ra m'efi ra dängä nzayo m'ui ka ra xeni hnini M'onda, ra hmuntsi m'efi yoto hmuntsi m'efi ne ka ra nguu nzayo m'uika ra xeni hnini nu pa hindi nja ra tsomte ne di n'u rangutho ya jäi ka ya hnini di ge ya m'ehñä ne ya ñ'oho, ge xi di njot'i to di zom'i ya m'ehñä, xa m'ä ne t'ani pa do nfädi ka ya hnini, ge xi m'ä pa di nfädi, di ñäki ne di njuki ka nguu nzayo Dängä nzayo k ara xeni hnini M'onda, ya jäi to xi tsu n'ar thogi hingi nxotho ya ndo'yo ne ua tsudi n'ar tso tsutbi.

Konge xa ngohi rangutho ra m'ä ka ra m'ede 8.4.2 di ge ra nhiaki c) di ge ya m'efi n'u ha di nte ya m'ui ya hnini ne ya jäi, ra hmuntsi nzayo nu ha Gä thoki ne ha Gä nzotyse ra m'efi thoki dig'ä ngu xa thutsi ka ra CAS/APADRINA/SE/01/2016/01 bi gohi ka ra n'a hmuntsi m'efi pa m'ä ne di thoki ya m'efi; ra pa 21 ra gäts'i ra n'a zänä ra jeya 2016, bi thogi nau mä ra hem'i. 21506A000/RO-012/2016 ra pa 25 ra n'a nzänä di ge 2016, ra ndä m'ui thoki da nte ya hnini ngu mä ja ra xeni 23 dige ra hem'i mä ra hmända pa da da nte ra za ja ra xeni hai M'onda, poni nuna ra hem'i. kongena, petsi da hoki ra za nuya:

Ge konge ra m'ede hem'i208F1A000/RESOL-00/2016, di ge ra pa 27 n'a nzänä ra j'eya 2016, ra Ndä Nzayo nu ha ga hogi ya m'efi, ngu xa thutsi ka ra hem'i nu ra nte ya hnini ka ra Xeni Hnini M'onda ne ka ya Ta Hnini, di ge ra njuki nuna; ngu m'etho xa m'ä, pa geh'ia bi boni ra hemi ha bi thutsi u bi mpodi ka ra hem'i nuna di ge ra m'efi nu ha nte ya m'ui ya hnini ne ya jäi; kongen'ä m'etsi xa thutsi, ge ngu xi xtä juki nuya thuxkua:

NGU XA M'Ä RA NDÄ NZAYA NU JA DI M'UI RA XA NHIO YA M'EHÑÄ, NE XA NGUKI NUNA YA HEM'I RA M'EFI DI NFATSI PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI RA THUHU THEX N'A RA RETSI BÄTSI HÑÄTHO, GE XI XA NGOHI NJAUA:

RA M'EFI DI NFATSI PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI
RA THUHU THEX N'A RA RETSI BÄTSI HÑÄTHO

1. Page u gatho

1.1 Te di boni ra thoki

Nu ä xa beni xa thoki pa da nte ya hnini ne ya jäi ngu nuna ra thruhu r'etsi n'a ra bätsi ñätho, pets'i ge da tsiki pa da petsi te da zi nu u ya bätsi petsi 5 ne ge ta 15 jeya nu u nxadi ja ya nguu nxadi uni ra ndä nzaya ja Xeni hai M'onda, ko ra t'uni ra m'otse ba ehe de da zi, te japi ra m'edi pa da nxadi ne boja pa da doni ya m'itu he pa di m'a ka nguu nxadi.

Nuna ra mfeni m'efi da thoki xa za ko nge u to mpefi ko ya nzaya ot'e ya jäi ngu ra ta dä hmuni, ra danga hnini ko ra nzaya Xeni hai M'onda ne ya ta hnini, ya mpote nzayo xa thäki m'ui ka ya hnini, ne konge ya ndä tsutbi ne ko ma ra jäi tho xa t'iki ka hnini xeni M'onda, ge ngatho nuyü di nu pa zotse ya nxutsi ne ya tsuntu hñätho di m'ui ra nhio di m'etsi te di zi pa xi dar nhio ya nzaki, pa tso di tsotse ra nhio ra nxadi ne xi di nte ra nhio ya nzaki.

1. 2 U te tsa di thuni ka ra hnini

Ra hñuni, ra nxadi ne pa hindä t'utsa

2. Ya hñä ne te m'ä

Pa da thoki konge u ya m'efi, geda nu kongey'a;

Te da t'uni, ngatho te ja thuni ne kora bojä ä di t'uni ya to xi xa boni di ge ra nfaxte nu ra nhio ha di nte ya m'ui ya hnini ne ya jäi digen'ä ra thruhu r'etsi n'a ra bätsi hñätho.

To nfatsi, ya nxutsi ne ya tsunt'u hñätho u xa thäki pa di thuni ra nfatsi di ge ra m'otsi pa di nte ya m'ui ya Hnini r'etsi bätsi hñätho.

M'otse nts'i, ngatho te ja di genu di t'uni pa di zi ya bätsi ti petsi nuna ra nfatsi di ge ra m'efi nu ha gä nte ya hnini ne ya jäi ra thruhu rétsi n'a bätsi hñätho.

CEDIPIEM, ra ntsui m'ui ka ra Xeni hai m'ondanu pa da nte gatho ya hnini ne ya jäi ñätho mengu ka ra Xeni hnini M'onda.

CIEPS, Ra ntsui nzayo n ra nguu nzayo ha thoni ra nfädi ne k ora nguu ha thogi ya m'efi tsitsi nzayo ka ya hnini.

Hmuntsi, ra to ote ne teni di thoki da nte ya hnini ge tajä n'a ra bätsi ñätho.

Nzaya ka ya Hnini, ya nzaya ka ya hnini n'u pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini.

Nzaya ha ta Tsegi ra Xeni, ya nguu nzaya to xi hä ma sü pa di hmuntsi pa di nfoxhu di hoki nuya m'efi xa m'ä ra ndä nzaya ha xatheke ne ha ta tesgi ya hnini ka ya xeni.

Ntsui, nu u ya jäi ote pa da t'uni ra mfatsi pa di nte ge da ntajä n'a ra bätsi ñätho.

Hamputhoki ra m'efi, nupu habu hangu di thoki ra ntsui Xeni M'onda pa da nte ya hnini ñätho ja ne Xeni hai M'onda.

Hampu nu ha di thoki, nu u ya jäi tsitsi ne teni ha di thoki pa da nte ra za da nt'ajä n'a ra bätsi ñätho.

Hmända.ä ra hmanda pa da nte ya hnini Xeni hai M'onda.

Tom'i ra thruhu, habu hnu xa ya tuhu tom'i da t'uni ra mfatsi ngu ma ne hinto ja pa ra medi da nte nu ya ta jäi pa di dets'i n'a ra bätsi hñätho.

Tajä ne ua mejä, nu u to mpefi ja ya mefi uni ra ndä nzaya nupu ha ba hmutsi ya mboho ne ñäki pa da nu te da thoki ne u ja ya ndä nzaya ja ya danga hnini Xeni M'onda ne u ya jäi uni ra bojä di ge ra m'efi n'u pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini ra thruhu thex n'a ra retsi bätsi hñätho.

Thuxthuhu to nfatsi, gatho ya thuhu to u t'uni nuna ra mfatsi m'ui ja ra Xeni hai M'onda pa da nte ko ya m'ui ya hnini ne ya jai ra thuhu r'etsi batsi hñätho.

To xi jar m'edi gä m'ui, ge u ya j'ai hinte petsi mefi pa da dähä ne hingi tsudi da doni te da zi.

Ha ga thoki, ra thoki pa da matsi ko n'a ra r'etsi ra batsi hñätho.

Thoki pa da nte ya hnini, ra m'efi ra dängä nzayo ge xi di mpodi pa di thändi di nfatsi ya jai to xi jar m'edi nuya ge u n'a u te thoki pa da m'efa ya jai u hingi petsi ra ngutho ne pati, ge ä ha da japi pa di thoki ngu xa thoki di m'ui.

Ha di thoki, nu u mä ha di thoki nunu ra mfatsi.

To adi, nu ra nxutsi ne ra tsunt'u ge dä huxa ra thuhu konge ra ta, ra me ua to pote pam'u da boni da t'uni ra mfatsi, da hñä muxta t'uni ra mfatsi.

Ha di t'uni ra nfatsi, ra bojä ä t'uniu to nfatsi, ge di juki konge n'a ra chulo hem'i njuki bojä.

To mpote, nu ä ra jai jamasu pa da nxadi ne da nu ra batsi m'u hinte di m'ui ya ta ne ua ra me.

To jar m'edi, num'u di m'ui n'a ra batsi da thoka tsutbi hinte di hä ra bojä ua hindi m'ui ra za, nu pa ha di r'ini n'a ra jai.

3. Ta hapudi tsoni

3.1 Ngatho

Da thoki ra za pa da hñuni xa nhio ne pa hinda hieki ya nguu nxadi ya nxutsi ne ya tsunt'uñätho nu'u pa ja ya nguu nxadi t'ulo batsi ngu ya dängä tsunt'u nu u hinto petsi te da zi, ne ya xadi 'yo ka ya ndui nxadi, ge xi jar m'edi thor thogi bojä gä m'ui, nuyü ge tso di t'uni ra nfaxte pa di di zi konge n'a ra t'uni m'otse di ho te di zi, ne di t'uni ra bojä pa di dai te jar m'edi pa di nxadi ge di t'uni ra bojä.

3.2 Gehi'a

- Da t'uni n'a ra m'otse te da zi nzänä nguu nzänä nu u to t'uni ra mfatsi ntsi, ge xi dar nzedi ya ntsi di t'uni ne xi di zini ya nzaki;
- Da t'uni nu u ra m'etsi pa da nxadi ra pa ä di ndui ra nxadi ya batsi to xa nfatsi;
- Da t'uni ra bojä pa da doni ya m'itu pa da mä ja ya nguu nxadi, pa ngu xi di n'angutho ngu mä ra ya xadi pa ka nguu nxadi, ne pan di tsom'i ne xi di m'edi ra ntsomte ne di hindi t'uni ra m'ui ka ra nguu nxadi;
- Da hñani pa da mfatsi ko ya hnini hñätho, ko ge di nfatsihu yaa jai mpefi ko ra nguu nzaya M'onda ne kon gatho ya nzayo xi hñä ya ntsü ka ra xeni hnini M'ondane ya jai ngatho ya jai ne ngu ha ra tsutbi ngu ngatho; ne
- Da hñani nuu ya tan ya me ya batsi u to xi t'uni ra nfatsi nuna pa di nu ra nhio ya batsi pa di m'otsi ne di boni ra nhio ya nxadi

4. Gatho ta ha bi nu

4.1 Gatho ya Hnini

Nxutsi ne ya tsunt'u hñätho nu u m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda.

4.2 Xi ra nzedi ra hnini

Nxutsi ne tsunt'u hñätho xi jar m'edi ra bojä gä m'ui, ne nxadi ka ya nguu nxadi ha hinte jut'i ra bojä ka dui nxadi.

4.3 Ya Hnini da ote ra nhio

Nxutsi ne ya ts'unt'u ñätho ne petsi 5 ne ge ta 15 nj'eya ne hinte petsi te da zi, nu u nxadi ja ya nguu nxadihinte jut'i ra bojä gä nxadi ne ka dui nxadi.

5. Ta ha tsotse ra m'efi

Nunu ra mbeni thoki da tsoni habu m'ui ya nxutsi ne ya tsunt'u ne hinte petsi te da zi m'ui ja ya hnini 43 ka ya ta hnini hñätho ngu xa m'ä ra hmända ge xi petsi da nu ge nu u m'ui ka ra Xeni hai M'onda, ne hangu m'ui ra bojä pa da t'uni, ngu xa mfeni ra t'uni pa ge nuna ra m'efi ne ko ya nfatsi ya m'ejä ne ya tajä fatsi nuna ra m'efi.

Nupu hampu m'ui da umba njamfri nj'eya m'u ko ra CIEPS pa da nu hampu nfatsi ya jäi ngu xa m'ä ra hmända, ge xi dar nhio pa di bädi ne xi di nja ndumu nuu gä nbädi ne nu ra ngatsi m'efi mpot'i di ge ra tumthu.

6. Mfatsi**6.1 Ndä u ya nfatsi****6.1.1 Ya mfatsi**

- a) N'a ra m'otse ba ehe te da zi nzänä ngu nzänä;
- b) Nu ñä ra m'otse ge di ho ya ra gätsi ra j'eya, di ëpu, ne konge ma ra ya ntsi di r'oi, ngu ha di zubi te di r'oi ngu xa m'ui ra bojä; ne
- c) N'a ra nt'eni m'etsi u pa di nxadi ngu j'eya kut'ä ya bätsi, ne da dati numu ya bi ndui ra j'eya nxadi.

6.1.2 Ko ra bojä

Da t'una ra bojä pa da dani ya m'itu t'api ja nguu nxadi ne di huki konge ra chulo hem'i njuki bojä.

6.2 Tengu da t'uni ra bojä

Ya nfatsi digen'ä ra m'efi ge hinto te di güt'i ra jäi ä to xi t'uni ra nfatsi

Nu ä ne nthoki da uni ra ndä nzaya ta hnini Xeni hai M'onda konge ra CEDEPIEM da uni made 50 % di ge ä ra bojä ñe ma n'a made ya tajä ne ma n'a ra 50% di ge ra bojä ge xi di üni ra mejä ne ua ra tajä. Da thoki pu pa di gen'a te ja pa ra m'edi to ote, nu ä ra mfatsi da njapu ngu uni page ä.

Ra nfatsi di t'uni ge xi di un ra nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda, ge di uni ra nfatsi ngu xa m'ä di gen'ä t'uni ra bojäi pa geh'ia xa m'ä

Nu ä uni ya tajä ne ua ya mejä, geu thükibi ya njut'i num'u ret'a ma kut'a to mpefi ja ya ngu nzaya Xeni hai M'onda ne ja ya ngu nzaya dänga hnini ne u ma ra to mfatsi. Ra CEDEPIEM tsa da nkombeni pa da nu hadi boni ma ra.

Ra mfatsi bojä da t'uni nu u to bi poni ya thuhu pa da döni ya m'itu pa he ka ya nguu nxadi da t'uni \$ 1, 200.00 (n'a m'ö ne yo nthebe 00/100 M.N.) ne da theke made pa di njut'i nyopi di ge n'a njeya, tengu ä made gen'ä \$ 750.00 (yoto nthebe mbexu 00/100 M.N.) ra ndui ra j'eya nxadi ne ma n'a pa di zote konge \$ 450.00 goho nthebe ne n'ote 00/100 M.N), ra hñu nzänä di thogi ra ndui nzänä ra nxadi di ge ra j'eya ä.

7. Hangu di m'at'i**7.1 To u da t'uni****7.1.1 Tengu di m'ui**

Pa da t'uni nuna ra mfatsi u to xi xa njut'i ka ra nfatsi, nu u bi adi ra nfatsi, pe ge petsi dä hoki u m'ä di geh'ia.

7.1.2. Te da t'api pa di t'äki to da t'uni ra nfaxte

- a) Dar nxutsi ne ua dar tsunt'udar ñätho ne di pets'i 5 ne ta ge 15 nj'eya, xi di tsur tho ga m'ui hinte petsi te da zi to xi jar m'edi;
- b) Di thux ra thuhu k ara nguu nxadi ha hinte di njut'i ra bojä ka di ndui ra nxadi;
- c) Nu u ya ta, da hñu xa ya ntunty'e habu mä da hoki ra za ngu mä ya hem'i nfaxte dig'ä;
- d) Numu xta iadi pa di yut'i k ara nfaxte nuna ge xi di hoki ra nhio ngu xa thutsi ka ra hem'i hmät'i, ra me r ata ne u ara to Handy di ge ra bätsi ge xi tso da mä da nu pa nut'i ngu ma ra hem'i bi boni habu ma to ne da ñut'i, honse tsa da hoki ra ta ua ra me ra bätsi ne xi di tunt'i ra 'ye ka ya hem'i nuä ra me ne ua ra tan e ua to Handy di ge ä ra bätsi; ne
- e) Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna.

Ne di da ya hem'i ut'adi pa dio t'uni ra nfaxte ngu xa thutsi ne u ma ra ya hem'i t'api da dati nuya ya hem'i:

- a) Ra hem'i thuxthu mä hapu nxadi ne di da n'a ra nk'oi pa di nbädi ge pa ka ra nxadi ne ra j'eya nxadi diñ'ëpu;
- b) N'a ra nkoi nuä ra hem'i mä hampu m'ui pa di hiekui;
- c) Ra nk'oi nu ä ra hem'i ra thuhu (CURP);
- d) N'a ra nk'oi ra hmi t'ulo hem'i;
- e) N'a ra nk'oi nu ä ra t'ulo hem'i mä habu mengu ne habum'ui; ne
- f) N'a ra nk'oi chulo hem'i m'ä ha m'ui pa di hiekui;

Nuna ra mfatsi da tuni n'a ra nxutsi ua n'a ra tsuntu dige n'a ra nguu. Ngu xa m'ä ra ndä nzayo ne ua di pot'i ha ka di nuse ha di nfatsi ne ua yoho ngu da mä ya jäi to ote tengu di nfatsi ya bätsi n'a k ara nguu ya mengu.

Nu u ne da fädi dige u ya bätsi ge da thoki ngu mä ra hmända pa da nu ge majuäni pa da umba ra uenda to ote ra hai Xeni hai M'onda ne za dänga hnini ngu m'ä ya hemi hanja da thoki.

7.1.3 Te da nu pa da jamasu

Da hnu to u japa ra m'edi ya bätsi ñ'ätho nu u huxa ya thuhu ne petsi gotho ya hem'i ngu mä pada t'uni.

- a) Hindi nxotho ra nd'o'yo;
- b) Di thogi n'a ra thogi ra tso tsutbi;
- c) Hinte di tsihi ya me ne ra ta ua hindi gatho yoho;
- d) Di ñ'ëhe n'a ne ua di yoho ya ñoui;
- e) Di m'ui ja ta hnini 43 ne ge ya hnini hñ'tho ngu xa hmä ra hmända ge petsi ya hnini ka xeni hnini M'onda; ne
- f) Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna.

7.1.4 thux thuhu

Ra me, ne ra ta di ge ra t'ulo, ua to pote petsi da ma da nu ja ngu habu ote to t'uni nu ä ra mfatsi ua gemp'u habu da nu da nute da dati pa da t'uni.

Num'u ya da hnu xa ra thuhu to u nu ha da ñut'i nu u bi mä ra me ne ra ta dige ä ra bätsi da t'uni n'a ra hemi habu ba ehe ra m'ede pa da nu ge ya bi gohi.

Gatho jäi petsi tsa da ma da huxa ra thuhu pa da t'uni ra mfatsi ne hinte da jot'i pege hingi ena ge ya da t'uni.

7.1.5 Ra hem'i da ñut'i

- Hem'i pa da huxa ra thuhu;
- Hem'i ha di m'ä ge xi jar m'edi ga m'ui ka ra xeni hnini M'onda.
- Hem'i pa da t'uni ra mfatsi; ne
- Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna.

7.1.6 Pa da zute to t'uni

Ra ndä nzayo hoki ra m'efi ne Handy to thogi pa di n'ayo di thoki ra hem'i thuxthu di ge ya bätsi to di t'uni ra nfaxtengu xa thutsi k ara hem'i hmända, da ya thuhu to gatho da t'uni konge u ya mfadi ngu ma ne odi ra hmända negi pa da ñut'i da bädi ra Xeni hai M'onda ne ya nguu nzaya hnini pa da nu da hogi ra za nuna ra thoki hoga nte dige ra Xeni M'onda, ne u ngu ma n'a mä ya hem'i di njapyu, ge xi di m'ehni k ara nguu nzaya n'u ha gä nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini, ngu xa thutsi k ara xeni 13 ne ka ra heke VIII di ge hmändä ne k ara m'ede rato m'etho xa thutsi k ara hmända.

7.1.7 Tso di t'uni ra nfaxte ya me, ya tan e ua ya mpote

- Da t'uni n'a ra m'otse ha ba ehe te da zi nzänä ngu nzänä;
- Numu ri ndui ra j'eya nxadi da t'uni nu u ya m'etsi pa di nxadi;
- Da t'uni num'u bi ndui ne ra hñu ra hnu nzänä ra jeya nxadi ne bojä pa di doniya m'itu;
- Da t'uni ra gätsi ra zänä ra jeya n'a ra m'otse ngu te m'ui ra bojä;
- di hmuntsi konge ya nzaya ka ya hnini
- Hindi njuki konge ya nt'uni ya jäi; ne
- Da ntsuni, ne xi di thändi ngu xi rangutho ne ngu petsi hinda utsa.

7.1.8 te petsi da hokit'unira mfatsi

- Da nxadi ngatho ya pa ka nguu nxadi;
- Ge di mädi ya m'itu nxadi ne ya hem'i;
- Hindahieki ya nxadi; ne
- Di m'ä ka ra nxati ha di jä ne ua di m'a ka ya nxadi pa di bädi ra nxadi hñähñu xan'i ra CEDIPIEM.

7.1.9 Te petsi da hoki ra me, ra ta n era mpote

- Da mä da nu te tadi pa da yut'i k ara nfaxte;
- Da dati ya hem'i mä ha da japi;
- Da dati xa nhi te tadi majuani ne ra pa tadi;
- Da huxa xa ntunye num'u ya bi t'uni ra mfats;
- Da tsani ra bojä honse page u xa t'uni ngu m'a nuna ra hem'i nfotsi;
- Ge xi di mut'uä to xi nfotsi ne xi di nxadi ka nguu nxadi ne zämu di pa ka ra xadi ge hinda m'edi di gen'ä

- g) Xi dä m'ä ha xi xa nhio ra t'ot'e mu ya bi hmuntsi ga t'uni ra nfotsi, ne da m'ä ha xi t'uni ra za ra foxte ngu m'ä nuna ra hem'i nfotsi;
- h) Ge xi di nfatsi ya m'efi ka ra nguu nxadi ne dä un u te jä ka ra nguu nxadi m'ui pu ka ra nguu nxadi;
- i) Da t'uti to t'uni ra mfaxte ya m'ui. ya ñätho, ge hinda m'edi ja ra Xeni M'ondane gotho M'onda;
- j) Da doti ja ra nguu ote ra guto zänä n'a ra hem'i ra t'uni habu nxadi ne xa huxa ra thuhu page ä ra jeya nxadi; ne
- k) Ne nuu ma ra u da mä ra nzaya nfatsi.

7.1.10 te petsi da hoki ya ta jä

- a) Da huxa ra ntunty'e ja ra hem'i pa da thaki ra bojä ra njut'i;
- b) Da hoki n'itho pa da thäkbi ra bojä da uni;
- c) Da dati n'itho ne dati ra bojä mfatsi nu u ya retsi ngu ma ya pa xa thutsi;
- d) Da mehni ja ra nguu nzaya zänä ngu zänä, ya hem'i da ñuti pa da da ya mfatsi;
- e) ge xi mpähui konge ra retsi, pa xi di bädi hanja ya m'ui ne pa di m'otsi ko ra xadi; ne
- f) Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna.

7.1.11 Numu hinda hoki

- a) Num'u hingi ma mäjuani pa di ñut'i ne da t'uni ra mfatsi;
- b) Num'u hinda da hoki ya hmä xa thutsi k ara 7, 1, 8 ne 7,1, 9, ngu mä da thoki ra hem'i;
- c) Num'u da boni da ypio ra mfatsi ne hinte da ma daxifi habu t'uni ra mfatsi;
- d) Nem'u hinda hoki ra za ngu da ma, da pati to da uni;
- e) Hindä m'otsi ya t'ex nzayo ne hindä juat'i nt'etsi; ne
- f) Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna.

7.1.12 Da tsui to t'uni ra mfatsi

7.1.12.1 Da thäki tengu ya mpa:

- a) Page u mä ja ya hem'i, c), d) ne e) ra m'ede 7, 1,9, nt'ot'i; di ge nhiaki c) ra m'ede 7, 1,11, da thäki ra mfatsi ta thoki ra za ne ham'u ge da mengi da t'uni managi; ne
- b) Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna.

7.1.12.2 Hinda thuni ra nfaxte:

- a) Page uxa m'ä ka ra a) ne k ara e) di ge ra m'ede 7, 1, 11, da thäki ra mfatsi;
- b) Numuh hinda zi uañetho u xathuni ngu xa m'ä;
- c) Dä m'o, ua dä pot'I ne ua to dä uni u xa t'uni;
- d) Mu dä mpadi pu ha m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda;
- e) Ua dä bonse di ge ra nfatsi.
- f) Ua da du; ne
- g) Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna.

Ra Ndä Nzayoge xi tso di nuya ha di thiki ra nhio.

7.1.13 Ra mfatsi di t'uni ra me, r ata n era mpote

To t'uni ra mfatsi ge xi petsi ge da ma ka ra nguu nxadi ta da uadi ra j'eya nxadi.

Ra me ua ra ta ra bātsi to t'uni ra nfotsi ge xi da nu ge dā m'ā ngotho ya pa ka nguu nxadi ne xi t'ini xa nhio.

Ya to xi di ngotsi ge xi tso di jaut'i pa di thoki ya m'efi ka hnini ngu xa m'ā ne xa thutsi ka hmāt'i.

7. 2 Ge di tsotse ra m'efi ra retsi

Numu xti gātsi ngatho ra nxadi ge ta di uadiu pu ra nfaxte.

8. Nguu nzaya mfatsi**8.1 Nguu nzaya nu ha di japi pa da t'uni**

Ra nguu nzaya to ote ge ä petsi da mā ha japi ne da badi te mā ya hem'i.

8.2 Nguu nzaya mā ge da t'uni

Ra nguu nzaya CEDIPIEM ge ä xi ra tsemi da nu ha da hoki nuna ra mfatsi.

8.3 Pa da nu thoki raza nuna ra mfatsi

Ge xi di tsotse ra nthāndi ra zā ya bojā di t'uni di ge thuni nfatsi, ge bi boni ge bi m'ui ra hmuntsi, ge ra ndā pa di thuni da boni ra bojā di ge ra nfatsi pa genseu.

8.3.1 Pa dikuat'i

Ra ntsui ge ge xi di hmuntsiyu:

- a) Ra ndā nzaya, ge ä to da nu gatho u to nu ra zā ne u to nu ra bojā ja nguu nzaya pa da nte ya hnini;
- b) N'a ra ndā nfaxte, ge ä ra ndā nzaya nu ya mfatsi ja CEDIPIEM;
- c) Ge xi di nkut'ā ya mfatsi, nguu ge u:
 - To nu gatho jā nguu nzaya pa da nte ya hnini.
 - N'a ra mpote ja ra nguu nzaya nuu ya bojā hapu ta di t'ote.
 - N'a ra mpote ja ra nguu nzaya pa ra nxadi ja ra nguu nzaya ote.
 - N'a ra nzayo un ra nfatis ka ra CEDIPUIEM; ne
 - N'a ra nzayo ka hñānsuse;

d) N'a ra mpote to nu thoki ra zā di ge ra bojā, ge dar nzaya ka ra nguu nzaya CEDIPIEM

N'a ngu n'a ra nzaya ntsui ge xi thāki konge ra nt'ot'i nfaxte.

Nu u to mfatsi de gen'ā ra m'efi ge di njut'i ra boja.

Ya mpote ntsui jāi ge ge xi di tene ka ra ya pa di hma ne xi di mpefi.

Ya hmuntsi tsutbi ge xi di juat'i ka ya hmuntsi m'āt'i ge xi tso di ñā ne di ñ'etsi ya nzayo. Ra ndā nzayo ñ'ot'i n era mpote nzayo ñ'ot'i Handy ha gā tsoni ra nhio ra bojā ge hentse tso di ñā, ne un ä di m'ā ge xi di nja mas ü pa te di thoki ya m'efi ge hgen'ā ra nfaxte, numu ngu xi numu xa rangutho ya m'ede t'etsi ra nzayo ge xi tso di m'ā to di nzayo ngu gā ndā nzayo.

Ra ndä nzayo ge xi di m'ä to di nzayo, numu xa rangutho ya m'ede t'etsi ra nzayo ge xi tso di m'ä to di nzayo ngu gä ndä nzayo.

Ra nzayo xi ñ'ot'i ge di iadi ra hem'i hmät'i ngu xa m'ä ra ndä nzayo, hñu m'etho di ge rap a ä di nja ra hmuntsi nzayo m'efi ne, rap a ä di nja ra hmuntsi m'efi nzayo ñ'itho, 24 ora pa di nja.

Ra nzayo tsutbi xi di hmuntsi pa di thoki ra m'efii naya ngu hñu nzänä numu ngu xi jar m'edi di thoki ra m'efi nuna ne ua ngu ta di thoki xo di j ara m'edi.

Pa di xi nja ma juan ira hmuntsi hoki ra tsutbi, ge xi tso di hmuntsi xo made ya nzayo ne ma n'a di ge ya hmuntsi jäi nzayo, ne ngu xi di 'yopu ra ndä nzayo ge hindi m'efi, ra nzaypo ñ'iot'i ne u ara mpote nzayo nuä xa thaoki ra nhio ne xi fädi ge ra nzayo ä.

Ge xi di thoki ra ndä nzayo ne konge ya hmuntsi nzayo, ne ko tso di m'ät'i ya jäi to xi ne di nfaxhu rap a ä di nja ra hmuntsi mefi nzayo k ara hnini, ya xampate ne ua ma ra ya hmuntsi jäi nzayo nu nuya ya m'efi ge ngatho nuyu, di ñ'opu pa di bädi te n ajar m'edi pa di tho ki ka ya hnini ne ko te di hoki, ha ya hem'i nt'ot'i ne ua ma ra ya te jar m'edi pa di thoki.

Xi di njutsi n'a ra hem'i ha di thutsi ngatho u te xa m'ä k ara hmuntsi m'efi, ne n'a ra hem'i ha xt'i thutsi ya thuhu ngatho ya jäi u ngu rangutho xa hmä pa di thoki ya m'efi ya tsui.

Ra ndä nzayo ñ'ot'i ge xi di gätsi di hmuntsi ra hem'i ha di thutsi ya m'ä kahi rangutho ya m', efi; ne di xi m'ä pa di nfädi te di thoki ne ko te di thoki ya m'efi nuya pa xi di hogi ra nhio ne di njuki ka ya xi web de transparencia del CEDIPIEM ne konge ma ra ya ha di m'ä di ge ra ndä nzayo pa genseu.

Ya m'ä xa thutsi rangutho xa nfädi ge xi di thoki ra nhio pa di thoki di nfädi ra ndä tsutbi, ge nuya xi di thoki ra nguu nzayo ha n'u ya hem'i di ge ra m'efi nuna, ngu xa t'üni ne hoki di ge ra tsemi gä ntsutbi.

8.3.2. Te hoki

Ge u da hoki ya ntsui, ngu mä da hoki ra za ya hem'i ne hinte di goni gä mpefi pa di m'ä da thoki ra za.

- a) Da thogi gatho ya hem'i pa ra mfatsi da thuni ha di thoki ko te di thoki ne di thegi di thoki;
- b) Da un hanja mä ya hem'i pa da thoki, ne da un hanja da japi page u da un ranfatsi;
- c) Di thogi, hanja di n'u ra boja pa ge u te da thoki di ge ra nte ne xi tsotse ra nhio ya m'efi xa beni, ngu xa thiutsi ka ra ndä nzayo pa di thoki;
- d) Da thogi u xa thoki pa di boni ne di yut'i ya j'eya di ge da nu ra nte;
- e) Da nfädi hanja xa tsani ra boja, di gätsi ra j'eya, ge di t'ot'i nu u to xi pätho nguu nzaya hnuya;
- f) Da thogi hanja hnu ya ya bojä u poni;
- g) Da thogi ya bojä u xa thutsi ja ya hem'i nte; ne
- h) Da hnu xa tutsi pa di thoki ko ya nzaya mupu pa di thoki; ne
- i) Ne ma ra u di thoki dä m'ä ra ndä nzayotsutbi pa di thoki nuya ya hmä xa thuxkua.

8.4 Ya hmuntsi to nu ne to te uni

8.4.1 T'et'i

Ge di hmuntsi yuko:

- a) N'á nda nzaya, pa di ñ'ot'í pa ge ra ndä nzaya ka ra Xeni hnini M'onda;
- b) N'á ra nzaya nt'ot'í, ge da ndä nzaya ka CEDIPIEM;
- c) Rato ya mpote nzaya di genya:
- N'á ra mpote ge di nu ya bojä;
 - N'á ra mpote nt'ot'í nu nxadi;
 - Ra nda nzaya di nu ngotho ya m'efi nte ka ra Xeni hai M'onda;
 - N'á ra mpote hñansu, di thätho ka ra nguu nxadi; ne
 - Yoho ya nda nzaya mpefi ka ya nzayase.
- d) N'á ra nda nzaya ha ya ja ya boja ha gä ton ira nhio xa ñät'í di gen'ä ra m'efi nuna ge dar nzayo ka ra CEDIPIEM; ne
- e) Goho to da tsan'í, da nto u:
- N'á ra mpote nguu nt'othe;
 - N'á ra nda nzaya ka ra nguu nzaya nu ra nte di ge ra Xeni hai M'onda; ne
 - Yoho ya mpote jäi m'ui ka ya Hnini ñätho.

N'á ngu n'á ya mpote da ñ'etsi ya mfatsi.

Di ge ra ntsu ä ha u ne di njut'í.

Nu ya hmuntsi hä ya ntsü da ñ'etsi ya nzaya. Nuu ya nda nzaya ne ya mpote nzaya mupuge xi tso pa di ñä.

Nu u da mä ha te di thoki di ge ya hmuntsi nzaya ge ngatho di muhu rangutho, nu mu da nhehu, ra nda nzaya tsa da ñäki pa di nhents'í.

Ra hmuntsi nzaya nzoñ'í mu ya bi hñu nzänä pa di hmuntsihu mu ya bi nja ra m'edi.

Ra hmuntsi nzaya da mä'tí da hmuntsi ngu ka hñu nzana pa di hokuhu ya befí ne munu jar m'edi ge da pat'í n'itho da thoki 24 ora numu jar ra b'edi mu hi xa tuts'í ka ya hem'í pä u.

Ra nzaya nt'ot'í da guki ra hem'í nu ha te di thoki u ä xa mä ra ndä nzaya da nt'ot'í n'á ra hem'í u da mä n'á ngu n'á ra hmuntsi m'efi, ha di tutsi u te xa mä, pa da tho ki ne nu u te da thoki xa mä, ne di tunt'ä ya 'ye ngotho ya hmuntsi nzaya da thoki u ya xa hñahu ya hmutsi nzaya, ne tsa to da mä'tí ka ya hmuntsi, ya nxampate ne ya nzayase ngotho, nu mu jar m'edi pa di hokuhu ya mfädi hem'í ne ma ra u jarm'edira mpote, ge xi di thoki ra mnho pa di thogi.

Dä Hmuntsi nzayo di hmunti mu ya bi hñu nzänä ge xi xa m'ä zämu numu di j ama su ya hmuntsi ra pa hmuntsi u xa mbeni ua n'itho da thoki di ge ya nzaya ge di hogi ra za, ge da thoki mu hense n'á 'yopu n'á ngu n'á ya hmuntsi, ne di mupu ra ndä nzaya, ra nzaya t'ot'í ne ra mpote nzaya mupu ha hnu ya bojä ne di 'yopu ne yoho ya mpote nzaya pa da mä te da nja ra nzaya nt'ot'í da guki ra hem'í nu ha te di thoki u ä xa mä ra ndä nzaya.

Da njutsi n'á ra hem'í u da mä n'á ngu n'á ra hmuntsi m'efi, ha di tutsi u te xa mä, pa da tho ki ne nu u te da thoki xa mä, ne di tunt'ä ya 'ye ngotho ya hmuntsi nzaya.

8.4.2 Ha te di thoki

Ge di hoki ya ndä nzaya nuya:

- a) Da gut'ä da uni ya nt'ot'í nthadi, ne da thäki u xa mä to u da m'otsi ne da tutsi n'á hem'í u da dom'í ge xi da hnu u xi xa ntseidi. Ge da thuni ya hem'í ya jäi u te ka ne hinda mä ra pa ä xa tsan'í ne ua hinte di jäha ra ya hem'í u tadi di ge ra hnu nte jäi, pa te

- di m'otsi u ya jäi u hinte to petsi, ge ra tsedi ra ndä hmuntsi nzaya da hnyu pa di yut'i;
- b) Di gätsi da nyut'i ngatho ya jäi u to da mfatsi di ge u te tša te da thuni di ge uya nda nzaya xa beni da nja pa ge u;
- c) Mu da njar m'edi da pot'i u ya hem'i da mpodi, pa xi di hogi ne xi da negi ra za pa ge ya hnu di nte ya jäi;
- d) Da hnu ha di thoki ra za ne pa di mäpuu xa mä di ge ra hnu nte ya jäi, nu u xa mä di ge ra mfadi, da thutsi, ha xa ngohi di ge u, ne di nyut'i ma ra ya jäi u to da mfatsi.
- e) Da t'etsi ya mpote nzaya nu ya ngatho hnini, hñätho ne ua ya xampate nguu nxadi;
- f) Da poti ne da udi ya hem'i u xa nt'ot'i hense uä; ne
- g) Ne u ma ra da mä ya j'ai to ote ra nhio ra faxte nuna

9. Hanja da thoki

9.1 Hanja ga thoki

- a) Xa ngohu rangutho u xa mä ha poni xa bojä, di ge ra nda nzaya ka ra hai Xeni hnini M'onda di ge ra hem'i mä ha di thoki ya m'efi kon ge ra CEDIPIEM; numu hinte di m'ui ra hem'i thuxthu r'om'i pa di zotse ya nfeni ka ya m'efi di ge ra j'eya gä nzaya.
- b) Pa di da ne di thuni ya hem'i di ge ra hnu mfatsi ge di thumpu ja ya nhu ha xa mä ya nzaya, da uni u ya jäi to ha nuna ra ntsui, ne di gätsi da thutsi ka ra hem'i di ndui ne di gätsi nu ra m'efi;
- c) Ya ndä nzaya nun'a ra befi ge xi da nu ge xi dar zau ya hem'i ha xa t'adi, dar za ne tša da hnu manhio ha xa thux u xa t'adi digehia nguu mä ra hem'i nfatsi;
- d) Ra hmuntsi nzaya da nu to u da thuni ra mfatsi di ge u xa mä ka ra hem'i ha thuni ra mfatsi u petsi ra tsedi nuyu, ra ta, ra me ne ua ra mpote ra bätsi, numu nguu hi xa m'a ra nhio ä xa t'oni ge xi tso di m'a t ara nguu pa di o'pi ma n'agi ne di fädi ra nhio ya te t'adi.
- e) Ha xa njapi pa ya pa u di thuni ya mfatsi ge hense ya nda nzaya nu ya nte ya jäi padi hamu, nguu xa n'u ha xka t'uni di geä nguu xi jar m'edi pa di yut'ia k ara nfaxte nuna;
- f) Ra nguu nzaya to mä da hoki ya h'emi habu hñux ya thuhu gatho to thuni ra nfatsi ge di m'a ha nja ne ko te xka hoki pa xa t'uni nuna ra nfaxte;
- g) Nu ha xa n'u hanja gä t'uni ne hamu di t'uni ra nfaxte ge hense ra ndä nzayo pädi hamu di dati ra nfaxte ra ndä nzayo n'u ra nhio; ne
- h) Ra ndä nzayo ge xi di hoki ne di mupu ra hem'i thuxthuhu ngatho to xa tüni ra nfaxte.
- Pa da thuni ra mfatsi da thäkbi nunu n'an 'yo hoki ya hmuntsi jäi. Honi pa da t'etsi da nzaya nu u n'a'yo hoki pa da m'edi ra mfatsi.

9.2 Da mpodi to thuni ra mfatsi

Nunu to da thäki ra mfatsi ge ya otho ra bojä nguu mä ya hem'i xa thoki, ra nguu nzaya mä da thoki da poti to thuni ra mfatsi, ne da thuni ma n'a ra jäi nt'adi jäpi ra m'edi hnuxa ra thuhu ne t'omi da thuni.

Ra nzaya mä te thoki petsi da ün'a nguenda u ya jäi ote ne to xa poti da doti ra mfatsi di ge ra pa bi yut'i, nguu bi gohi ne ko ra bojä m'ui.

10. Nguu nzaya mfatsi

Ya nguu nzaya mfatsi da nu ha da japi pa da hogi ra za ya m'efi, ne u to da 'yopi, ra ya mfatsi t'uni ko ra nzaya Xeni M'onda.

Ra CEDIPIEM tsa da zitsi ya m'efi ko ra nfatsi ra nzaya danga hnini pa da t'uni ra nfatsi, njapu ne konge u to nu ra mfatsi ngu ya nguu nzaya mfatsi ne u ma ra ya nguu nzaya.

Ra CEDIPIEM tsa da hoki n'a ra hem'i ha bi ma da hoki ra zau jar m'edi, ne da tsoni ra mfatsi.

11. Ha di nte ko ra mfatsi

Pa da thoki ne da nu ra mfatsi ya jai ngu uote, ge da hnu u ma ra hmuntsi, nda nzaya hmuntsi ka ya hnini.

12. Nthudi

12.1 Habu nt'udi

Pa ra nthudi ra mfatsi da thoki ngu ma hmända, ne u ne da ma ya jai to ote.

Nu ya hem'i ma poni ja ra "Gaceta del Gobierno" nzaya, habu ma web di ge ra nguu nzaya nfatsi pa da nte ya hnini ne ra CEDIPIEM digenu.

Ngu ma ra xeni 18 di ge ra hmända, gatho ya hem'i pa da udi te thoki di ma ne di njuki pa di padi ngu xa thutsi ka ra un nte hnini di gen'a ra hmändä.

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HNÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HNÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M'Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGÄ KA RA HMÄNDÄ".

12.2 Hem'i m'at'i

Ra hem'i ma to ne da nut'i da hoki ra nda nzaya ja ra Xeni M'onda, konge ra CEDIPIEM, ne ngu da ma ya jai ote, di ge a ra bojä m'ui.

13. Negi thoki ra za

Ra CEDIPIEM di petsi ya thuhu gatho to thuni ra mfatsi, ngu ma ka ra heke VIII di ge ra xeni 12 di ge ra hmända negi thoki pehni ra hnä ka ra Xeni M'onda ne ya ta Hnini ge xi di thändi pa hindi njuki ya nt'üdi ya jai.

14. Ra teni thoki

Ra nda nzayonu ha thoki di m'apu ra m'efina ge tsa di hoki ne di da ra m'efi kar hem'i ya hmuntsi mu ya bi hmuntsi.

15. Ra thogi

15.1 Bi thogi nthi

Tsa da thoki n'a pa da nu ha bi hongi konge ra CIEPS, pa da ntsa da hoki ra za da mfatsi.

15.2 Nu tengu bi hongi

Ra CEDIPIEM da dati ra uenda ngu nj'eya mu ra CIEPS, pa xi di hongi ra nhio ya m'efi.

16. Fadi, thändi ne fadi

Ra fadi, thändi ne fadi di ge a ra mfatsi nu ra bojä ja ra Xeni M'onda, ra nguu nzaya fadi di ge ra nzaya Xeni M'onda, ne u to nu di gempu ka ra CEDIPIEM, tsa da nu ha da japi ne da nu ra za da dati ya mfatsi to thuni.

17. Ngoxte ne tsutbi

Nu u hingi johia te thoki, di ngaxte ua di tsutbi ne da tsuni di thoki pa da uni ra nfatsi, tsa da udi konge u ya ta ya me u ta ya batsi, to thuni ne gatho, ya jai ka ra hnini, ya mejä ne ya tajä ge xi tso di ngoxte ngatho ka ya hnini nu ka ya ha m'ui:

a) Ko ra nt'ot'i hem'i:

Ja ra nguu nzaya ma da thoki ua ya nfatsi ja ra CEDIPIEM.

b) Ra ntogxu:

Ja ra m'ui habu thuni ra nfatsi da ñä 01(722) 2 12 89 85 ne 2 12 90 72; ne ja ra m'ui habuote ra nzaya Xeni M'onda (CATGEM) ka ra lada hinte jot'i 01 800 696 96 96; ne ka ra SAMTEL 01 800 720 02 02, 01 800 711 58 78 ne 01 800 ne ma juani (466 3786) mbo ra ta Hnini M'onda ne 070 pa Nzuni jar ya ta hnini; ne 01 (722) 2 75 67 90, 01 (722) 2 75 67 96 ne 01 (722) 2 75 67 00 ra m'ede 6581 ne 6616 di ge ra nguu nfatsi nu thoki ra za.

c) Ja ra ninternet:

Ja ra mpehnihem'i yapu apadrina@edomex.gob.mx y en la página www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Rase:

To nu ha xa thoki ra za mbo ja ra CEDIPIEM, mupu Nigromante No. 305 Col. La Merced Nzuni Xeni Hai M'onda, C.P. 50080, ya nt'ogxu; 01 (722) 2 13 58 93 ta ra 95; ne ja ya thoka tsutbi di ge to nu ha thoki ra za pa ya hnini, habuote ya jäi ra nguu nzaya da nu ra nfaxte ha thoki ra za ra nzaya Xeni hai M'onda.

YA THOGI.

N'A. Di njuki nuna ngu xa hmä ka ra "Gaceta del Gobierno" ra Ndä Nzaya.

YOHO. Nu ya mpodi xa thoki ka ra m'efi nuna, ge di jut'i ra pa ä di boni ka ra "Gaceta del Gobierno" ne xi di mutpu ta ha di hmä pa di mpodi ma n'agi ya m'efi.

HÑU. Nuna ya mpodi ra hem'i nfatsi ge di njuki ra nhio pa xi nfädi ra te xa thuxpu.

GOHO. Page u di thuni ra mfats'i ya jäi ge da thuni ngu xa m'ä hmä ka ya hem'i nzaya ute di t'uni.

K'UT'Ä. Gathou hingi xa m'ä ge ja ra hem'i ge xi tso da thoki, da nu ha di hoki ya jäiote nuna ra m'efi nfaxte.

Ja ra Hnini Nzuhm'i Lerdo, ra hñäxu ra Xeni hnini M'onda, ra pa 28 n'a zänä ra nj'eya 2016.

**ÑÄNTE. ABRAHAM MONROY ESQUIVEL
MFAXTE PA DA NTE GATHO YA HNINI
DIGEU YA HNINI NÄTHO XENI HNINI M' ONDA**

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HÑÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HÑÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M'Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGÄ KA RA HMÄNDÄ".

Traducido por:

Lengua Otomi:

M. en C. Petra Benítez Navarrete

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

JMU'U ABRAHAM MONROY ESQUIVEL, K'U/ NGEJE K'U/ B'EPJA VOKAL K'U/ O ÑEMEJE KJE NE KONSEJU NGEKWA RA PEPJIJI TEXTJO K'O E TE'E K'O KA RA KJA NE TS'IMB'ONDO, K'O MAMA NE 3 TS'IBEPJI XI, 5, 6, 10, 11, 17 TS'IB'EPJI IV ÑE 18 NE JANGO GA PEPJIJITJO NA ZEZHI KJA NE TS'IB'ONDO, TS'IB'EPJI XI, 8 TS'IBEPJI III, 19, 20, Y 26 K'O NA/D'A/ NE TJURU/ JANGO GA PEPJIJI KJA NE TS'IB'ONDO; 12 TS'IB'EPJI XXVIII TJURU/ K'O O ÑOMEJI K'U/ CHJU_'U_ KONSEJU ESTATAL PARA EL DESARROLLO INTEGRAL K'O OT'U/ E JÑIÑI KJA NE TS'IB'ONDO ÑE 10 TS'IB'EPJI XIII K'U/ NA/D'A/ A MBO'O, ÑE

K'O MAMA

Ka nu b'epji nu a/rkate nu Ts'ib'ondo, nu sekretaria kja pjos'u/ a nu nte'e pes'i nza kja bepji ra pjos'u/ kja bepji ñe k'u/ pjos'u/ mbara noku/ji kja zakju/ na jo'o mbara nu nte'e meko k'e nesta pjos'u/, pork'e nge textjo yo pepji mbara naja na jo'o jñonu/ a nu nte'e k'o ri jandu/ kja pes'i seb'i nte'e k'e pjos'u/ k'o nu juejme kja o jñonu/ a nu nte'e, ra dak'u/ b'os'u/ kja jñonu/, ra pjos'u/ a k'e nu te'e ra pes'i meko pjos'u/ kja Ts'ibondo.

Nu yo b'edyi ko dya dyenje merio so'o ra pedye ko dya dyenje merio, ra pjons'u/ mo ra unu/ merio nza kja mama nu b'epjiyo, a kjanu yo te'e ra so'o ra mimi na jo'o.

Nza kja mama nu INEGI 2010 kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo kja'a 24,233 ts'it'i ko ña'a ña d'año jña'a ko pes'i 5 kje'e ñe 15 kje'e angezeji xoru/ ñe dya pes'i pje ra siji yo ts'it'i, a kjanu dya so'o ra xoru/ji ñe dya ra nguaru/ji.

Ma ra tsja'a na jo'o ne b'epji pjozte d'a ts'its'i jñatjo hñähñu, k'o o mbu/ru/ mi dyote d'a zana k'u/ mi kje'e/ 2009 k'o o pjos'u/ji kja ne xiskuama k'u/ chju_u_ "Gaseta ne jmu'u" k'o mama textjo k'o ra tsja'a, k'o o pjos'u/ji mi jñite d'a pa'a k'u/ mi zana naja k'u/ mi tsje'e/ 2015 k'u/ ne xiskuama, k'o o ñomu/ji, jango mi mama k'o pjozteji, ñe k'o mi mama kjo ngeje k'o ra mbos'u/ji.

Nuk o o chamba ñeje ko o kjaji na jo'o nu tjuru/ yo ra tsjaji nza kja mama nu arkate a Ts'ib'ondo mba yo te'e dya ra ma'a mo dya dyenje ma ra mimi na jo'o yo ts'it'i a B'ondo, ra unu/ji merio mba ra dyenje, ñe a kjanu ra pepji na jo'o nu b'epjiynu ñe ra nuji k'e ra kjaji na jo'o.

Mba ra tsjaji nguenda nu tjuru/ ko mama ra pjuoru/ nu te'e ko dya mimi na jo'o a Ts'ib'ondo a B'ondo ñe nu tjuru/ ko o tsjaji chu'u, ra nuji ra tsjaji nguenda angezeji ñe ra unu/ ko mama nu b'epjiynu nza kja mama nu Pjozte a Ts'ib'ondo, yo te'e ko o tsjaji s'o'o.

K'o ra mama kjo ngeje ñe k'o ra jñanda ka pezhe 8.4.2 insiso c) kja yo tjuru/ kja pepji, k'a o ñaji CAS/APADRINA/SE/01/2016/01 k'o o mamaji ma mu jmuru/ji mi ot'u/ b'epji ma mu jmuru/ji, ku nu pa'a dyote naja 21 pa'a nu naja zana 2016, o mamaji k'o o nguji k'o zo'o o kuat'u/ji kja ne xiskuama 21506A000/RO-012/2016, k'u/ mi jingua 25 nu ot'u/ zana 2016, ne T'ab'epji k'u/ chju_u_ Direkion textjo ne B'epji k'o mama ne jmu'u k'o na/d'a/ ne k'o jango ga pjozteji kja ne Ts'ib'ondo, ngeje nu tjuru/ 23 nu ko o mama ro pjozteji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ngeje ko mama ra pjos'u/ji.

Nza kja mama nu jeb'i 208F1A000/RESOL-013/2016, nu pa'a 27 nu zana naja nu kje'e 2016, nu komisio kja ne Ts'ib'ondo k'u/ pjos'u/, nza kja mama nu tjuru/, ñe nu tjuru/ ko o kjaji yo jmu'u a Ts'ib'ondo a B'ondo ñe yo d'año jñiñi mba ra nu tjuru/, ngeje nu xiskuama ko mama ko mama pje ri nesta; nge a kjanu k'e ro dyu/s'u/ ko kuatu/ a ndu/b'u/:

NU K'O O MAMAJI K'O E JMU'U K'U/ KJA O ÑEMEJI NE KONSEJO ESTATAL K'U/ RA PEPJI TEXTJO YE JÑIÑI KJA NE TS'IBONDO, NGEKWA RO ÑOMU/JME NE TJURU/ NE K'U/ MAMA PJOXTE TS'IT'I JÑATJO:

K'O MAMA NE B'EPJI JANGO RA PEPJIJI RA PJOXTEJI NAJA TS'IT'I JÑATJO

1. Textjo k'o ra tsja'a

1.1 Textjo k'o b'epji

Ne b'epji k'o ra tsja'a jango ra mbons'u/ji d'a ts'it'i jñatjo k'u/ ngeje k'u/ ra ñonu/ji na punkju/ k'o ne ts'it'i ñe e ts'ixut'i k'o pes'i ts'ich'a ñe dyech'a ts'ich'a tsje'e/ k'o po/ji kja ne ngunxoru/ kja ne Ts'ib'ondo k'o ra unu/ji d'a b'us'i e jñonu/, k'o jango ra yaxu/ in xiskuama ñe e chopju/ k'o ra ndomu/ji in bit'u xoru/.

Ne b'epji so'o/ ra tsja'a pjozte k'o pepji kja ne ts'ibondo ñe k'o pepji kja ne jñiñi, k'o pjezhi, k'o janda jango ga ñemeji ye jmu'u kja ne Ts'ibondo, ngekwa ye ts'ixut'i ñe ye ts'it'i jñatjo so'o/ ra mimiji na jo'o, xo so/ji ra xoru/ji ngekwa ra ngaraji na jo'o.

1.2 So'o/ ra tsja'a

K'o ra pes'iji e jñonu/, ra xoru/ji ñe dya kjo ra zad'u/

2. K'o mama yo jña'a

Ngekwa ra so' o/ ra tsja'a yo tjuru/, ñe ra dya/ra/ji:

Pje ra mbos'u/ji, texe ko ra unu/ ñe yo merio ko ra mandaji yo te'e ko nesta kja ne b'epji ko kjaji pjozte ko chju'u Pjons'u/ na ts'it'i jñatjo.

K'o ra mbos'u/ji, Ngeje yo ts't'i ñe yo ts'ixut'i ko kara kja yo in jñiñi jñatjo ñe k'o pjons'u/ nu B'epji ko pjozte kja in jñiñi ngekua ra pjos'u/ na t'i'i k'u/ jñatjo jña'a.

B'os'i jñonu/, textjo k'o e jñonu/ k'o unu/ji k'o e t'i'i k'o bepji Pjozte d'a ts'it'i jñatjo.

CEDIPIEM, Ne Konsebo a Ts'ib'ondo k'u/ ra pepji textjo ye jñiñi kja ne Ts'ibondo a B'ondo.

CIEPS, k'o ni pjezhi jod'u/ ñe k'o kja'a t'onu/ jango ga mimi na jo'o ye te'e.

K'o pezhi nu komite, k'o pezhi kjo ngeje ñe k'o ra janda kjo b'ejmi ra tsja'a ne b'epji ñe Pjozte d'a ts'it'i jñatjo.

Komite in jñiñi, ngeje yo komite ko kjaji kja in jñiñigozjme.

Yo ngumb'epji in jñiñi, ngeje yo ngumb'epji ko pjons'u/ yo arkate ko kja'a a B'ondo ñe texe yo d'año jñiñi a Ts'ib'ondo.

Nu konsejo, nu konsejo nu ko kjaji nu b'epji nu ka kjaji nu b'epji ra pjons'u/ nu Ts'it'i jñatjo.

K'o ra tsja'a ne b'epji, k'o pepji kja ne Konsejo k'o nu jñiñi kja ne Ts'ibondo a B'ondo.

Jango ra nu'u k'o ra tsja'a, nu komite ko pjoru/ ñe ko ra jñanda k'o b'epji Pjozte d'a ts'it'i jñatjo.

Ne tjuru/, nu tjuru/ ko b'epji ko tsja'a pjozte kja ne Ts'ibondo.

K'o jus'u/ in chju_'u_, k'o ne'e ra juns'u/ in chju_'u_ k'o ne'e ra mbos'u/ji k'o b'epji k'o mama k'u/ chju_'u_ te'e k'o na nojo pjozte d'a ts'it'i jñatjo.

K'u/ ndakjimi, ngeje k'o e te'e k'o Pepji kja Ts'ibondo jango kjaji ñante ñe kja ne jñiñi k'o ne'e ra mbos'u/ ye te'e ñe e te'e k'o ju'u/ e chopju/ ñe k'o ne'e ra mbos'u/ k'o e chopju/ k'o xi ju'u/.

Nu k'o ra mbons'u/ji, textjo k'o e te'e k'o ra mbos'u/ji k'o b'u/b'u/ kja ne ts'ib'ondo k'u/ a eje kja ne b'epji pjozte d'a ts'it'i jñatjo.

K'o dya pes'i pje ra ñonu/, k'o dya pes'i b'epji, k'o dya xi pes'i e chopju/ k'o ra ndomu/ d'a b'us'i jñonu/ ñe dya kjaji na jo'o nza kja mama ne tjuru/.

K'o e b'epji, k'o bepji k'o mama Pjozte d'a ts'it'i jñatjo.

Bepji jango ga pepjiji, k'o b'epji k'o ra tsja'a ne jmu'u ngekua ra ju'u/ ñe ra unu/ji textjoji, ngekua ra unu/ ñe ra mbos'u/ji e chopju/, ngeje k'o ra dya/ra/ji nza kja mama yo tjuru/.

Yo tjuru/, k'o mama yo tjuru/ nu b'epjijnu.

K'o oru/, k'o ra unu/ji ne ts'ixut'i ma iyo ne ts'it'i k'o e te'e k'o o ju/ns'u/ in chju_'u_ k'u/ in nana, in tata, ngekua ma ra ñemeji ri ngeje k'o ra ju'u/ k'o e chopju/.

Ja ra unu/ji nu pjons'u/, nu ko ra pjons'u/ji yo te'e, ngeje ra unu/ji ko na jeb'i.

K'u/ pjoru/ ne ts'it'i, ye te'e k'o pjoru/ ye ts'it'i na dya b'u/b'u/ k'u/ in tata o nana.

Mu na kjuana dya mimi na jo'o, ma dya mimi na jo'o yo te'e o mo ya xi na b'u/b'u/ nza kja mama yo tjuru/jnu.

3. k'o ra tsja'a**3.1 Textjo**

Ra jogu/ k'o ñonu/ ñe ra maji kja ne ngunxoru/ k'o e ts'it'i ñe ts'ixut'i jñatjo k'o pa'a kja ne ot'u/ ñe kja na yeje ngunxoru/ k'o b'u/b'u/ a B'ondo k'o dya ju/ji e chopju/, k'o dya xi ju/u/ pje ra ñonu/ji, ngeje k'o ra unu/ji e b'us'i e jñonu/, k'o ra yaxu/ in xiskuama ñe e chopju/.

3.2 K'o mama

a) Ra unu/ji d'a b'us'i jñonu/ zanma, zanma k'o e ch'i'i k'o mama ne b'epji, mba ra pes'iji jñonu/ texe yo pa'a.

b) Ra unu/ji k'u/ ra yaxu/ ye ch'i'i ma ra mbu/ru/ ne xoru/;

c) Ra unu/ji k'o e ch'i'i textjo k'o e chopju/ ngekwa ra ndomu/ji e b'itu ngekwa ra so'o/ ra ma'a kja ne ngunxoru/ ñe xi ri chjetjaji; a kjanu kja dya ra jyezi nu s'ote ñe nu dya jezi kja ngumu/.

d) Ra mboru/ji textjo k'o o tsja'a kja in jñiñiji, ñe ra pjozteji texe k'o e te'e jñatjo, ra pepjiji textjaji k'o pepji kja ne jmu'u kja ne Ts'ib'ondo, a jñiñi ñe k'o te'e k'o ximi ju'u/ e chopju/; ñe

e) Ra xipji textjo k'o pjoru/ ñe k'o in tata k'o e t'i'i k'o ra unu/ji kja ne xoru/.

4. Ja ngekwa ra pjozteji**4.1 K'o e te'e**

E ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo k'o b'u/b'u/ kja ne Ts'ib'ondo.

4.2 K'o e te'e k'o ra mbos'u/ji

E ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo k'o dya ju'u/, k'o dya xi mi pes'iji pje ra ñonu/, k'o ximi xoru/ji dya kja ne ot'u/ ñe yeje ngunxoru/.

4.3 Textjo k'o e te'e

Ts'ixut'i ñe ts'it'i jñatjo k'o pes'i 5 ñe 15 tsje'e, k'o dya ju'u/ pje ra ñonu/ji na punkju/ ma iyo e jñonu/, k'o xoru/ji kja ne ngunxoru/ ko ot'u/ ñe k'o na yeje kja ne Ts'ib'ondo.

5. Ja ngekwa sa/t'a/

Ne b'epji ra mbos'u/ k'o e ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo, k'o dya ju'u/ pje ra ñonu/ji k'o b'u/b'u/ji na je'e o jñiñi ko bextjo b'u/b'u/ kja ne ts'ibondo ngeje yo 43 jñiñi kja kja d'año jña'a ko ra pjons'u/ji, k'o ra mama ne b'epji ñe tjuru/ kja ne ts'ib'ondo a B'ondo, mbe ra nu'u ko kja'a merio ñe kjo ngeje yo te'e ko so'o ra dyaku/.

K'o e jñiñi jango ra za/t'a/ ne b'epji, ngeje textjo k'o o tsja'a ne CIEPS, ra so'o/ ra mama kjo ngeje k'o ra mbos'u/ji, jango ga mama ne tjuru/, ot'u/ ra unu/ji ko dya pes'i pje ra ñonu/.

6. Pjozteji**6.1 K'o ra pjozteji****6.1.1 K'o unu/ji**

a) D'a b'us'i jñonu/ texe yo zana;

b) D'a b'us'i na ni ngwara ne kje'e/ ne zana dyech'a yeje, jango ga mamane tsje'e, nza kja kja'a o dya kja'a merio; ñe

c) Ra unu/ji tsje/ma textjo k'o jango ra yaxu/ji, k'o ra unu/ ma ni mbu/ru/ ne tsje/xoru/.

6.1.2. K'o e chopju/:

K'o e chopju/ k'o ra unu/ji ngeje ra unu/ na jeb'i ko ra pjongu/ merio, ngeje k'o ra ndomu/ji e b'itu.

6.2 Ja nzi k'o ra unu/ji

Nu pjos'u/ kja b'epji ngeje dya kjont'u/ ñe dya ro pe'jñe na merio kja meko a nu nte'e k'o nu pjos'u/.

Nu k'o e chopju/ ra unu/ ne jmu'u ne Ts'ibondo, ra ngeje ne CEDIPIEM, k'u/ ngeje nu ra unu/ nde'e k'o e chopju/ 50%, nu k'u/ dya nde'e ra unu/ ne ndakjimi 50% k'o e chopju/ ngeje k'o toji.

K'o e chopju/ k'o ra unu/ ne jmu'u ne Ts'ibondo ra ngeje k'o unu/ji tsje/ma, tse/jma.

K'o ra unu/ ye ndakjimi ra ngeje k'o ri toji ma nde'e zana k'o pepji kja ne Ts'ibondo, kja ne jñiñi, ñe k'o unu/ k'o dya e te'e tse/jma, tse/jma. Ne CEDIPIEM ra so'o/ ra tsjap'u/ ra yaxu/ji d'a xiskuama jango ri mama jango ra unu/ji k'o e chopju/.

K'o e chopju/ k'o ra t'unu/ k'o e te'e k'o ra ndomu/ji el b'itu ri ngeje 1,200.00 (ra jyd'u/ji ra nde'e) nu k'u/ ot'u/ ra ngeje 750.00 ma ra mbu/ru/ ra xoru/ji, nu k'u/ ra bezhi 450.00 kja ra unu/ji k' u/ na jñi'i zana mo kja'a xoru/.

7. Jango ga unu/ji

7.1 K'o te'e ra mbos'u/ji

7.1.1 Ñe k'o ri ba ejetjo

K'o ra mbos'u/ji k'o ya b'u/b'u/ kja ne b'epji ri b'u/ntjo a mbo'o, k'o ri ngeje textjo k'o mama k'e tjuru/.

7.1.2 Kjo ra ngeje ñe k'o ra jyd'u/

- a) D'a ts'ixut'i ma iyo d'a ts'it'i jñatjo k'o ri pes'i ts'ich'a 5 a iyo dyech'a tsje/e/ 15, k'o dya ri ju/ji pje ra ñonu/ji;
- b) Ri xoru/ji kja d'a ot'u/ ma iyo kja na yeje nguxoru/;
- c) K'o in tata ma iyo k'o ri pjoru/ ra yaxu/ji d'a xiskuama jango ri mama k'u/ ra pjozteji;
- d) Ri ngextjo k'o k'o ra tsja'a k'o e b'epji ngekja k'o in nanaji, in tataji, ma iyo k'o pjoru/ k'o e ts'it'i; ñe
- e) Ñe k'o ra mama k'o pjoru/ ne b'epji.

Ximi ra jizhiji k'o in xiskuama:

- a) K'o in xiskuama k'o unu/ji kja ne ngunxoru/;
- b) K'o in xiskuama jango juns'u/ in chju'u/;
- c) K'o in xiskuama ne CURP, k'o ot'u/ xiskuama;
- d) D'a jmicha k'o ts'ike;
- e) K'o in xiskuama k'o in tataji, in nanaji, ma iyo k'o te'e pjoru/ji. Kja k'e nu menzu/muge dya ngeje jango b' u/b'u/ nu nana, jyo'o ngeje ra unu/ copia kja xiskuama kja menzu/muge ñe mbara o yepe ra nuu; ñe
- f) K'o in xiskuama jango b'u/b'u/ji;

K'u/ b'epji ra mbos'u/ d'a ts'ixut'i, ma iyo d'a ts'it'i jñatjo k'u/ b'u/b'u/ kja ne ngumu/, ma ra mama k'o pjezhi ra so'o/ ra mbos'u/ e yeje t'i'i.

Texe k'o mama ne xiskuama ra jandaji ñe ra zopju/ji jango ga mama ne tje'e, kjanu ra jizhiji textjo k'o e te'e k'o pepji kja ne jmu'u ts'ib'ondo, jñiñi, ñe k'o mama ye xiskuama jango ga ngaraji.

7.1.3 Kjo ngeje k'o ot'u/ ra mbos'u/ji

Ot'u/ ra mbos'u/ji k'o e ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo k'o ot'u/ o jus'u/ in chju'u, ñe k'o mama ne tjuru/, k'o ri mama:

- a) Mo dya jo'o mimi;
- b) Angezeji ko o tsjaji na chu'u;
- c) K'o dya ri pes'i in tata, in nana, ma iyo nza yeje;
- d) K'o pes'i e yeje kjuarma;
- e) K'o b'u/b'u/ji kja ne jñiñi (43) jango d'a jara e ngumu/ k'o na jo'o, nza kja mama nu tjuru/ yo jñatjo kja ne Ts'ib'ondo; ñe
- f) k'o ra mama k'o nu jmute;

7.1.4 Jingwama ra ju/ns'u/ji in chju_'u_

K'u/ nana, ne tata, ma iyo k'u/ pjoru/ ne t'i'i, ra jizhiji jango o mbedye k'u/ b'epji k'o pjoxte e te'e ñe kja ne mama nu komite, nza kja mama yo tjuru/.

K'o mama ne tjuru/ ma a ngwaru/ji o jmutu/ji k'o e xiskuama k'o unu/ k'o in tataji, nanaji o nu te'e ko pjoru/ ñe ma ra mamaji, ja kuantu/ k'o in b'epjiji jango ju/ns'u/ in chju_'u_ ye ts'it'i.

Textjo k'o e te'e k'o o dyoru/ ne pjoxte, dya ra ngontju/, dya ximi ra unu/ji k'o e pjoxte.

7.1.5 K'o e xiskuama k'o ra yaxu/ji

- a) K'o e xiskuama jango ra yaxu/ji in chju_'u_;
- b) K'o e xiskuama k'o te'e k'o ra unu/ ye chopju/ kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo;
- c) K'o xiskuama k'o mama ra mbos'u/ji; ñe
- d) K'o ra mama texe k'o e jmute.

7.1.6 jango ba eje k'o e chju_'u_

Ne pjoxte te'e k'u/ ngeje k'u/ ra tsja'a ne xiskuama jango ri ju/ns'u/ k'o e chju_'u_, jango ga mama k'u/ tju/ru/ k'o ra jizhiji ñe ra ñetjeji k'o b'u/b'u/ kja ne ts'ib'ondo, ne jñiñi, ñe k'o mama k'o d'a xiskuama k'o jmub'epji kja ne ts'ib'ondo; ñe texe k'o tjuru/ k'o o jizhiji kja ne b'epji.

7.1.7 K'o ra mbes'iji k'o ra mbos'u/ji

- a) Zanma, zanma ra unu/ji d'a b'us'i jñonu/;
- b) Ra mbos'u/ji k'o ra yaxu/ji kja in xiskuama ma ra mbu/ru/ ne xoru/;
- c) Ra unu/ji e chopju/ a ma mbu/ru/ ne xoru/ textjo ne jñi'i zana mbara tomu/ji yo b'itu ko nesta;
- d) Ra ju/ji d'a b'us'i ma zana dyech'a yeje zana, jango ga mama ne tjuru/;
- e) Ra pepjiji ko yo komite in jñiñi;

- f) Ra pjoru/ ko mentjsaja yo te'e; ñe
- e) Ra jñandaji na jo'o ye ts'it'i jango ga mama ne tjuru/.

7.1.8. K'o ra tsja'a k'o ra mbos'u/ji

- a) Ra ma'a kja ne ngunxoru/ textjo yo pa'a;
- b) Ra mboru/ k'o unu/ji nza kja ne b'itu;
- c) Dya ra jyeziji k'u/ ngunxoru/; ñe
- d) Ri b'u/b'u/ji a yo xoru/ts'ike ñe ngunxoru/ kja jña'a te'e jñatjo k'e ra kja'a nu CEDIPIEM.

7.1.9 k'o ra tsja'a ne nana, ne tata ma iyo k'u/ pjoru/

- a) Ra tsja'a ne t'onu/ ne b'epji pjozte;
- b) Ra jizhi k'o e xiskuama nza kja mama ne tjuru/;
- c) Ra unu/ k'o e jña'a ma oru/ji me na kjuana ko ra xitsi;
- d) Ra ma tsjanja yo ko unu/ji ñe ra yaxu/ k'o e xiskuama ma ra unu/ji k'o pjozte;
- e) Ra ndomu/ji textjo k'o ni jyodu/ nza kja mama ne pjozte ñe nu tjuru/jnu;
- f) Ra jnu/sp'u/ in chju_u_ k'o e ts'it'i kja ne ngunxoru/, ñe ra pjoru/ ke ra matjo a xoru/ ñe ra tsja'a ne b'epji ke ra jyesi;
- g) Ra xipji, k'o e jmu'u ma dya unu/ji k'o pjozte, xo ra mama kjo na jo'o nza kja mama ne tjuru/;
- h) Ra tsja'a texe ko kjaji kja ne ngunxoru/ kja pa'a xoru/ nu xorte;
- i) Ra xipji k'o e ts'it'i k'o unu/ji k'o pjozte ra xa/ma/ k'o in jña'a, kijjñi, ngekwa ra neji k'o in jñaji k'o ñaji kja ne ts'ib'ondo ñe ne b'ondo;
- j) Ra unu/ kja ne ngumu/jmu ma zana nzincho, d'a xiskuama jango ju/ns'u/ k'o xoru/ ne ts'it'i, jango ri mama pje kich'i k'u/ t'i'i; ñé
- k) Ñe k'o mama ye jmute nu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

7.1.10 K'o ra tsja'a ne ndakjimi

- a) Ra yaxu/ d'a xiskuama jango ra mama k'u/ ra pjozte;
- b) Ra unu/ na jo'o k'u/ chopju/ k'u/ pjozte;
- c) Ts'igi unu/ k'o pjozte e chopju/ e ts'it'i nza kja ya mi mama jangua ra unu/ji, nza kja mama nu xiskuama yo b'epji ne tsje'e;
- d) Ra ma zo/gu/ k'o e xiskuama zanma, zanma, jango ri mama k'o pjozte;
- e) Ra jyanda yo i dezhakjimi, ngek'ua ra paraji ja ba kja'a in jñiñi ñe ra pjoru/ji ra xoru/ na jo'o; ñe
- f) K'o ra mama k'o e jmu'u.

7.1.11 Ma dya unu/ji

- a) Ma k'o mamaji dya be/jmi mba ra unu/ji;
- b) Ma dya ra tsjaji k'o mama nu pezhe 7.1.8 ñe 7.1.9. k'o tjuru/;
- c) Ma b'u/b'u/ e yeje pjozte, ñe ma dya ra mama k'o in tata, in nana, ma iyo k'u/ pjoru/;

d) Ma dya ra ndomu/ji k'o mama kja pjozte;

e) Ma dya ja mimi kja in menzumu/ ñe ra pjons'u/ji ra tonjo na partido politiko ko yo o pjons'u/; ñe

f) K'o ra mama nu ko pjozte nu jmute.

7.1.12 Ra zad'u/ji k'o pjozteji

7.1.12.1 Dya ja ra mbos'u/ji nanzi pa'a:

a) Mo dya ri tsja'a nza kja'a mama un b'epji ngeje k'o mama ne c), d) ñe e) ne pezhe 7.1.9; a kjanu k'o ju/ns'u/ c) nu pezhe 7.1.11, dya ra unu/ k'o pjozte, ma kja ra tsja'a t'onu/; ñe

b) K'o ra mama k'o e jmu'u.

7.1.12.2 Ma dya xi ra unu/ji

a) K'o mama kja k'o ju/ns'u/ kja ne d) k' u/ pezhe 7.1.11 dya xi ra unu/ pjons'u/;

b) Ra usaji yo pjons'u/ ngekua dya o unu/ a kjanu;

c) Ra po'o, ra chembe, ra unu/ yo ko pjenda o unu/ji;

d) Mo ra ma'a ra jyesi nu ngumu/ ra ma'a na je'e nu Ts'ib'ondo;

e) Dya xi ra ne'e ra pjons'u/ji;

f) ra ndu'u; ñe

g) k'o ra mama k'o e jmu'u ka nu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

K' u/ ngumu/jmu ngeje k'u/ ra mama.

7.1.13 K'o t'ot'u/ k'u/ ra mbos'u/ji, nana, tata o te'e ko ra pjos'u/

K'u/ pjons'u/ji ra ma'a kja ne ngunxoru/, ra b'u/b'u/jnu ma kja ra ngwaru/.

Nu in nana ñe in tata xo so'o na b'ezo ko pjoru/ nu t'i'i ra tsjaji ko nesta mba nu t'i'i ra ma'a kja ngunxoru/ ñe ra unu/ji ñoñu/ na jo'o.

Ko te'e ko ra pjons'u/ji ra pepji kja in jñiñi ko nestaji.

7.2 Ra jñandaji k'u/ pjos'u/ji

Ra jñandaji ñe ra unu/ji asta ma ya ra ngwaru/ ra xoru/ji.

8. K'o ngumu/jmu k'o pjozte

8.1 K'o ngumu/jmu jango ra tsja'a

K'o e jmu'u ngeje k'o ra mama jango ga dya/t'a/ji ne b'epji.

8.2 K'o ngumu/jmu k'o ra tsja'a

Ne ngumu/ ne CEDIPIEM ngeje nu ra tsja'a ne b'epjijnu.

8.3 Textjo k'o e jmu'u

Ngekua ra tsja'a ne pjozte ra ngeje ye jmute k'o ra jña'a ne b'epji ngejyo ra mama jango ga tsja'a ne b'epji ñe ra mama ja ba ra tsjaji ko ne merio nu b'epji.

8.3.1 k'o jmuru/ji

K'o e jmu'u ra ngeje yo:

a) D'a t'ajmu, k'u/ presidente, k'u/ ra ngeje k'u/ ra mbedye kja ne Ngumu/ ko pjoru/ merio kja ne sekretaria kjo pjozte;

b) D'a ts'ijmu nu sekretario, k'u/ ri ngeje k'u/ jmu'u kja ne CEDIPIEM;

c) E ts'ich'a k'o ra jñanda, k'o ri ngejeji:

- D'a b'ezo k'u/ r'i b'u/b'u/ kja ne Sekretaria de Desarrollo Social;
- K'u/ ra para jango ju/nru/ k'o e chopju/ kja ne komite;
- K'u/ ra para jango xoru/ji kja ne komite;
- Nu jmu'u nu b'epji nu CEDIPIEM; ñe
- D'a k'u/ ri pezhi k'u/ ngunjizhiji;

d) K'u/ ri pezhi kja ne Sekretaria ne Kontraloria k'o e jmu'u ñe nu CEDIPIEM.

Textjo k'o ri pjezhi ra tsja'a d'a xiskuama, kjo ngeje nu te'e k'o ra mbos'u/ ma d'a ra b'u/b'u/.

Nu b'epji ra ngeje onorifiko.

Yo te'e kja konsejo ra tsja'a b'u/b'u/ textjo yo pa'a asta mo ra nguaru/ nu B'epji.

Yo te'e kja konsejo ra so'o ra ña'a texe mo ra pepjiji. Nu sekretario ñe un te'e ko pjons'u/ ka Sekretaria nu Kontraloria ngextjo so'o ra ña'a. Ra pepji ngextjo mo ra mamaji texe yo te'e, mo ra chjetobi nzi na yejebi, nu arkate ra so'o ra mama pje ra kjaji.

Nu ko ra mama pje ra tsjaji ngeje mo ra mamaji texeji, mo dya ra so'o ra tonjo naja, nu arkate ngeje k ora mama pje ra kjaji.

Nu Sekretario so'o ra pjongu/ nu jeb'i ko o mama nu arkate, ra so'o ra pjongu/ jñi'i pa'a, mbara pepjiji, ñe ma ra yepe ra pepjiji, ra pjongu/ji nzi na dyote nziyo zu/nu/ ante ke ra peñeji ra pepjiji.

Nu konsebo ra mama k era pepjiji nzi na jñi'i zana, ñe ra yepe ra pepjiji mo ra ne'e ra pepjiji.

Mbara tsjaji na jo'o un konsebo, ra nestaji ra ma'a texe yo te'e ko ngeje mo pepjiji, mbe nesta ra ma'a nu arkate, nu sekretario ñe nu te'e nu kontraloria xo ra so'o ra ma'a te'e ko pjons'u/ji.

Ante ke ra mama yo te'e nu konsebo, ra so'o ra mama ke ra enje nu ko pepjiji, nu ko xoru/ ñe ko d'año te'e ko pepjiji, ñe mo ra pepjiji yo te'e ra kjaji na jo'o ngek'ua ra kjaji pjozte.

Ra pjongu/ji na jeb'i textjo yo pa'a ke ra pepjiji, ñe ra dyopju/ ke o mama yo te'e ñe, ra dyaxu/ textjo yo te'e ko pepjikua.

Nu sekretario ra so'o ra jyuns'u/ yo jeb'i ko o dyopju/; ra ich'i texe ko o mamaji ka konsebo mbara dyu/s'u/ji ka web k ara pedye CEDIPIEM ñe texe ko jeb'i ko ra ne'e ra pjongu/ji.

Texe ko o mamaji yo te'e nu konsebo, ra kjaji mo ra mama nu Pjozte, ñe texe ko pepji mbar a tsjaji na jo'o.

8.3.2 K'o so'o/ ra tsjaji

K'o so'o/ tsja'a k'o jmuru/ te'e ra ngeje:

a) Ra mama k'o ngeje k'o ra mbos'u/ji ñe ra tsja'a k'o e chopju/ ko nesta;

b) Ra mamaji k'o tjuru/ ñe ra mamaji jango ga ndomu/ji k'o unu/ji kja ne B'epji;

- c) Ra mamaji jango ga unu/ji k'o pjoخته mba ra tsjaji na jo'o e pjoخته;
- d) Ra ngeje k'o ra mama ja nzi e chopju/ k'o ra unu/ji textjo yo b'epji tsjema tsjema;
- e) Ra mbaraji ja nzi e chopju/ unu/ji tse/jma, ñe ra tsjaji k'o ra mbaraji;
- f) Ra tsjaji jinguama ra unu/ji k'o e chopju/;
- g) Ngeje k'o ra mama ja nzi e chopju/ ra ch'unu/;
- h) Ra dyu/s'u/ na te'e ko ra pjons'u/; ñe
- i) Ñe k'o mama k'o dya xiskuama, yo tjuru/ ñe ko ra mama yo jmu'u.

8.4 K'o e jmu'u k'o ra jñanda ne b'epji ñe t'enpi

8.4.1 k'o ri jmurujji

Ne komite ra ngejeji:

- a) D'a presidente, k'u/ ra ngeje k'u/ Sekretario ne Desarrollo Sosial kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo;
- b) D'a Ts'ijmu, k'u/ ra ngeje k'u/ mbepji ne CEDIPIEM;
- c) E ñanto mbepji, k'o ra ngejeji:
 - K'u/ mbepji jango pedye k'o e chopju/;
 - K'u/ mbepji jango pedye jango ra xoru/ji;
 - K'u/ mbepji k'u/ pepji Sekretaria ne Desarrollo Sosial kja ne Ts'ib'ondo;
 - D'a te'e k'u/ b'u/b'u/ kja ne jñiñi jñatjo, o na ngunxoru/; ñe
 - E yeje e te'e k'o mbepji k'o unu/ pepji;
- d) D'a mbepji k'u/ pepji kja ne Sekretaria ne Kontraloria; nu te'e k ora Pjoru/ nu b'epji nu CEDIPIEM; ñe
- e) Ñe e nziyo te'e k'o ra ngejeji:
 - Na te'e jango a/t'a/ji;
 - Na t'e k'o pjoختهji ye b'edyi; ñe
 - E yeje e te'e jñatjo.

Nu k'o e te'e ximi ra xipji d'a te'e k'o ra mbos'u/.

K'u/ pjezhi ra ngetjo k' u/ textjoji ra ñaji ñe ra pas'u/ji in dye/e/, k'o dya ngetjo in jña'a ra pes'iji.

Yo te'e nu komite ra so'o ra pas'u/ p dyeji, mbe nu jmu'u nu sekretaria kja pjoru/ji pje ra tsja'a dya ra so'o, nge k'u/ ngextjo ra mama.

Textjo k'o ra mamaji ra ngeje k'o ra tsjaji, ma iyo, k'u/ t'ajmu ngek'u/ ra mama k'u/.

Nu Komite ra jmurujji ma jñi'i zana, xo ra xipji textjoji k'o ra tsja'a ma b'extjo, jango ga mama k'o e xiskuama.

Nu sekretario ra pjongu/ nu b'epji nza kja o mama nu arkate, ngeje jñi'I pa'a ante k era pjongu/ ñe dyote yeje zu/nu/ ante ke ra pjongu/.

Mbara yo pa'a ko pepjiji ñe yo pa'a ko nesta ra pepjiji nu komite, ra so'o ra pepjiji mora karaji nzi na ndetjo yo te'e, mbe nesta ra b'u/b'u/ nu arkate, nu sekretario, ñe nu jmu'u ka pjoru/ji b'epji ñe ko pjos'u/.

Mo ra mama yo te'e yo komite, ra so'o ra mama ra pepjiji yo pjos'u/ te'e, yo te'e ko xoru/ ñe texe yo te'e ko kara a jinni, ngeku ra so'o ra pepjiji na jo'o nu b'epjijnu.

Ra tsja'a d'a xiskuama ma ra jmurujji, jango ra ju/ns'u/ji k'o mamaji, xo ra yaxujji textjoji.

8.4.2 K'o ra tsja'a

Ra ngeje k'o ra mama k'o e jmu'u:

- a) Ra jñandaji k'o oru/ pjozte, ra mama ja k'o oru/ pjozte, ñe ra mama kjo ngeje k'o ra ndeb'e, ngeje k'o ra mama kjo ngek'u/ ra mbos'u/ji. Ra mbaraji kjo ngek'o oru/ pjozte, ñe k'o dya ra mbos'u/ji, ñe so'o/ ra mbos'u/ji, ra ngeje k'o ra mama textjo k'o jmuru/ kja ne jmu'u;
- b) Ra unu/ kjo ngek'o dya ra mbos'u/ji ñe kjo ngeje ko ra mbons'u/ji ñe ra jandaji kjo ngeje ko dya xi ra unu/ji mbos'u/ji;
- c) Ra mama k'o ngeje k'u/ ra po'tu/ji ne tjuru/, ngekua ra jñandaji na jo'one b'epji;
- d) Ra tsjaji d'a bepji k'u/ ra jñadaji jango ga tsja'a ne pjozte, ñe ra mamaji k'o be/jmi o tsja'a maxi iyo;
- e) Ra ñemeji d'a te'e k'u/ b'u/b'u/ kja ne jñiñi, jñatjo, ma iyo k'o jizhi in kjijñi;
- f) Ximi ra potu/ ma dya na jo'o k'o e b'epji; ñe
- g) Ñe k'o ra mama ye tjuru/.

9 Jango ga tsja'a ne b'epji

9.1 Jango ra pepjiji

- a) Jango ra ngemeji ñe ma ju/nji e chopju/ ne Ts'ib'ondo e jizhiji d'a xiskuama ne CEDUPIEM, xo mo dya kja'a te'e ko teb'e ñe mo dya xi kja'a merio.
- b) Ra unu/ji k'o e xiskuama, jango ra ju/ns'u/ji k'o in chju_'u_, textjo ye jñiñi, jango ra mbu/ru/ ñe jango ra nguaru/;
- c) K'o ngumu/ jango ra tsja'a ye xiskuama ra jñanda na jo'o k'o e xiskuama, kjo be/jmi k'o mama k'o e tjuru/;
- d) K'o jmu'u ra mama k'o e xiskuama k'o ra ngich'i k'o mama ne tjuru/, ñe k'o e chopju/ k'o ju/nji;
- e) Nu k'u/ pa'a jingwama ra unu/ji k'u/ pjozte ngeje k'o e jmu'u k'o ra mama;
- f) Ximi ngeje k'o jmu'u ra mama kjo ngeje k'o ra pjozte.

Nu jeb'i ko ra mama jangua ra unu/ji nu merio ñe ja ba ra unu/ji nu ko ra pjons'u/ ngeje yo te'e nu nu ngumu/ kja pjons'u/ te'e; ñe

- g) Nu pjozte ke pepjiji ngeje ko x ora chunu/ji.

Dya ra t'unu/ k'o pjozte ma tsja'a emeji k'o jmu'u, ngekua dya ra tsja'a e chju_'u_ ye te'e ñe ra kueñe ne b'epji.

9.2 Ma ra potu/ k'o pjozteji

Ma ra potu/ k'o pjos'u/ji jango ga mama, k'o e jmu'u k'o para kjo ra mbos'u/ji, ximi ngeje k'o ra mama k'o ngeje k'o d'adyo pjozte, k'o ra ngeje k'o dya ju/'u/ e chopju/, ximi ngeje k'o a ju/ns'u/ji in chju_'u_.

K'o e ngujmu ra xipji k'o e jmu'u k'o a po'tu/ji k'o e te'e k'o pjos'u/ji, ngekua ra mbu/ru/ ra t'unu/ ne pjozte, ma ra mbu/ru/ ra unu/ji k'o e pjozte, ma ximi ju/nji e chopju/.

10. Jango ga mboxte ye ngumu/ b'epji

Textjo yo pjozte ngeje yo ra mama jango ga unu/ji ye pjozte ye te'e, ngekwa dya ra yepe ra mbos'u/ji ye te'e.

Ne CEDIPIEM so/o/ ra tsja'a bepji kja ne jñiñi ngekua ra tsja na jo'o ne bepji, ximi ra ngos'u/ji k'o dya ngumu/ nzakja k'o ngujizhiji.

Ne CEDIPIEM so/o/ ra tsja'a ye yaxu/ k'o para kjo ngeje k'o pjozte ngekua ra mbu/ru/ji ne b'epji.

11. Jango ra tsja'a ye pjozte mba yo te'e

Texe k'o te'e k'o pjons'u/ji, ximi ngeje k'o ra tsja'a b'epji kja ne jñiñi, jango ximi pepji k'o dya ngupjozte, nza kja k'o ngunjizhi o ñe jñiñi.

12. Ya jizhiji ne b'epji**12.1 Textjo k'o jizhi ne b'epji**

Ma ra Jizhiji ne b'epji jango ga ma na ne tjuru/, ñe k'o ra mama ne jmu'u.

K'o tjuru/ ra jizhiji kja ne kua't'u/jña, ne "Gasete ne jmu'u", kja xiskuama web ne Sekretaria k'o pjozte y ne CEDIPIEM, textjoynu.

Jango ga mama ne ts'itjuru/ 18 ne tjuru/, textjo ne xiskuama jango jizhiji ne b'epji k'o ri mama:

"NE B'EPJI NGEJE IN TSJAJA YE TE'E, DYA KJO RA TA/T'A/ NGAKJA YE PARTIDO, DYA SO/O/ RA TSJA'A K'O DYA B'EPJI, K'O RA TSJA'A NAÑO PJOZTE, SO/O/ RA ZAD'U/JI JANGO JA MAMA NE TJURU/".

12.2 K'o ra jizhiji ra juns'u/ in chju'u

K'o ra jizhiji ri ngeje k'o e ngujmu kja ne Ts'ib'ondo, ñe ne CEDIPIEM, k'o ra mama k'o e jmu'u, ma ju/'u/ e chopj u/.

13. K'o ri ñetje

Ne CEDIPIEM ra ngeje k'u/ ra para textjo kjo ngeje k'o ra mbos'u/ji, jango ga mama VIII ne tjuru/ 12 ñe ma ra nuji textjo k'o m'ara nu Ts'ib'ondo textjo nu jñiñi, x ora jyandaji ra pporu/ nu mentsjaja yo te'e.

14. K'o ra nuji

Ne Ngumu/ pjozte ra jñanda kjo tsja'a na jo'o ne b'epji ne pjozte ximi ra mama kjo kjaji na jo'o ne b'epji, ñe ra mama mo ra jmuru/ yo jmu'u.

15. Ne t'onu/**15.1 T'onu/ a tji'i**

So'o ra tsja'a d'a t'onu/ a tji'i k'o ra jñanda ne CIEPS, ngekua ra tsja'a na jo'o ne b'epji.

15.2 Ra tsjaji ra mama

Ne CEDIPIEM ngeje nu ra mama jango ga tsja'a ne b'epji, ra xipji tsejma ne CIEPS, nu ot'u/ nu zana ñanto, nu yeje nu zana dyech'a yeje, nza kja mama nu b'epjijnu.

16. K'o ra jñanda, ra nu'u ñe ra ta/ka/ ne b'epji

K'o ra jñanda, nu'u ñe ta/ka/ ne b'epji ra ngeje k'u/ para jango ga tsja'a kja ne Organo Superior de fiskalisación kja ne Ts'ib'ondo, ne Sekretaria Ne Kontraloria kja ne Ts'ib'ondo ñe k'o in tjuru/ ne CEDIPIEM, ra ngeje k'o ra mama k'o ngeje k'o ra mbos'u/ji.

17. Ra mamaji ma dya pjozteji

K'o e te'e k'o ne'e ra mama jango ga tsja'a ne pjozte, ma dya neji ra mbos'u/ji, nu nana ñe tata nu jyokjimi so'o/ ra xipjiji ye te'e k'o kara kja nejñiñi, nza kja mama a ndu/b'u/:

a) Ra tsjaji d'a xiskuama:

Jango ra dya/ra/ji, ma iyo k'u/ mbepji kja ne CEDIPIEM.

b) So'o/ ra jñaji k'o ña'a na je'e:

Kja ne ngumu/ jango paraji nzakja 01 (722) 2 12 89 85 ñe 2 12 90 72; ñe kja ne ngumu/ ne ts'ibondo jango dya ri tsjont'u/ e chopju/ (CAGTEM) ñe ma dya ri tsjont'u/ 01 800 696 96 96 ñe kja ne SAMTEL 01800 720 02 02, 01800 711 58 78 ñe 01 800 honesto (466 3786) a mbo'o kja ne b'ondo ñe a zumi 01 (722) 2 75 67 90; 01 (722) 2 75 67 96 ñe 01 (722) 2 75 67 00 ra ma 6581 ñe 6616 kja ne Sekretaria ne Kontraloria.

c) So'o ra dyopju/ kjane:

K'o b'u/b'u/ kja ne korreo elektroniko apadrina@edomex.gob.mx ñe kja ne www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Ma mats'e:

Kja ne Kontraloria ne CEDIPIEM, k'u/ b'u/b'u/ kja ne Nigromante k'u/ pezhe 305 kja ne Merced, a Zumi a ts'ib'ondo C.P. 50080, ñe kja ne ña'a na je'e 01 (722) 2 13 58 93 kja ne 95, ñe kja ne ngumu/ ne Kontraloria kja ne Ts'ib'ondo.

K'O E JÑA'A K'O B'EZHI

NAJA. Jich'iji ne k'o a tsja'a kja ne xiskuama "Gasete ne jmu'u".

YEJE. K'o ra ñ'u/ji ne tjuru/ jango ga pepjiji, ra ngich'i k'u/ d'a pa'a ma ra jizhiji ne xiskuama "Gasete ne jmu'u" ximi ri b'u/nts'e ma dya ra tsja'a k'u/ d'a b'epji.

JÑI'I. Yo tjuru/ ra jizhiji texe ngekua ra mbara.

NZIYO. Ma ra unu/ji ne pjozte, ra tsjaji ma ra ju/'u/ e chopju/.

TS'ICH'A. Textjo k'o dya o mama ne tjuru/, ra tsja'a k'o jmute.

O mamaji kja ne t'ajñiñi a Zumi ne Lerdo, a nde'e ne Ts'ibondo a B'ondo, k'o 28 pa'a nu ot'u/ zana, ne tsje/'e/ 2016.

**NE JMU'U ABRAHAM MONROY ESQUIVEL
K'U/ MBEPJI K'U/ B'E/PJA NE KONSEJO ESTATAL
JANGO GA PJOS'U/ YE TE'E K'O KARA KJA NE TS'IB'ONDO**

"Ne b'epji ngeje in tsjaja ye te'e, dya kjo ra ta/t'a/ ngakja ye partido, dya so'o/ ra tsja'a k'o dya b'epji, k'o ra tsja'a naño pjozte, so'o/ ra zad'u/ji jango ja mama ne tjuru/".

Traducido por:
Mtro. Antonio Romero Hernández

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ, NU SEKRETARIO KJA PJOXTEJI NU ARKATE TS'IB'ONDO NU MAMA YO TS'IJÑA JÑI'I NU TS'IJÑATJO XI, TS'ICH'A, ÑANTO, DYECHA, DYECHA NAJA, DYECHA YENCHO, NUTS'IJÑATJO IV ÑE DYECHA JÑINCHO, NU TJURU/ NU PJOXTE YO TE'E A TS'IB'ONDO; ÑANTO TS'IJÑA XI, JÑINCHO TS'IJÑATJO III, DYECH'A NZINCHO, DYOTE ÑE DYOTE ÑANTO NU TJURU/ NU PJOXTE NU ARKATE TS'IB'ONDO ÑE ÑANTO VII NU IN TJURU/ A MBO'O NU SEKRETARIA NE PJOXTE, ÑE

K'O MAMA

Ka nu b'epji nu arkate nu ts'ib'ondo, ne'e ra tsja'a nu zakju/ na jo'o nujyo te'e ko b'u/b'u/ a Ts'ib'ondo, nu sekreteria desarroyo sosia ngeje ko ra pepji mbara jandaji ko ngeje ko nestaji yo te'e nza kja chopju/, mba ra jod'u/ ra mimiji na jo'o yo te'e kja in jñiñi, ra pjongu/ na jeb'i ko mama k'e ra pjoxte yo te'e ko kara kja mi b'u/b'u/ yo meb'ondo, ñe ra partisipa na jo'o yo pjoxte, yo te'e ñe ko ra ne'e ra pjons'u/ji.

Nza kja mama nu Ngunxoru/ a B'ondo ja ba mimi yo Te'e (ENADID) 2014, nu te'e ko pedye a tji'i nu Ts'ib'ondo a B'ondo nu kje'e 2009 ñe 2014 pedye nu 49 mil 641 te'e, nujyo 65.4% ya b'u/b'u/ a Tajñiñi a Xoñi, nu 7.3% mimi na d'año jñiñi ñe 27.3% mimi a d'año jñiñi a B'ondo.

Nza kja mama nu Konsejo nu Tab'ondo a B'ondo ko pjoru/ te'e k'u/ chju'u (CONAPO), mo ra paraji ja nzi te'e pedye na je'e k'a B'ondo- K'u chju'u Estados Unidos nu kje'e 2010, ne 1.5% yo ngumu/ kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ra ma tsjanja merio k'o manda yo b'edyi ko kara na je'e jñiñi, a kjanu, yo jmu'u a Ts'ib'ondo a B'ondo, ñe nu Sekretaria nu k'o pjoxte te'e, Yo arkate kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ra tsja'a nguenda yo b'epji ko poji na je'e a tji'i nu B'ondo, yo arkatejnu ra kjaji b'epji kja nu jñiñi yo mbepji, mbarara kjaji ra kja'a b'epji, ñe mbara pepji yo arkate a n'año jñiñi a Ts'ib'ondo, yo jmuru/ te'e ko poji na je'e, yo ngumu/mbepji ñe yo te'e.

Nu b'epjiinu k'u/chju'u 4x1ko te'e ko pedye na je'e ra tsja'a nguenda yo te'e ko poji na je'e, nu pa'a 31 nu zana naja nu kje'e 2013, o pjongu/ji nu xiskuama k'u/ chju'u "Gaceta nu arkate" yo tjuru/ kja pa'a 30 un zana naja un kje'e 2015, ko mama pje ko ra unu/ yo te'e mbe ñe jo nesta mba ra unu/ji yo pjons'u/.

K'e yo ra kja'a ñe tjuru/ a yo nte'e a yo tjuru/kja ra tsja'a, ro mama kja ts'ibondo , pjos'u/ a pes'i ra pjons'u/ ra karaji na jo'o yo nte'e, k'o nu me ri ma pjos'u/ a yo ngumu/ kja yo ts'ajñiñi ja b'u/b'u/ yo b'edyi a Meb'ondo, yo k'e ra kja'a mbara pjos'u/ a yo b'edyi kja otjo ñimpa kja xoñijomu/, angezeji kjaji na zezhi ma ra mandaji merio in b'edyi ko kara a B'ondo, ñe a kjanu ra tsjaji na jo'o nu b'epjiinu, a kjanu ra jyanda ko tsja'a na jo'o o iyo.

K'e ro mama ka 8.4.2 un jña'a e) kja yo tjuru/, nu komite k'u/ janda ja ba pepji, ngeje nu b'epji, CAyS/P4PM/SE-01/2016-02 k'u/ o b'epji na ot'u/ b'epji, nu pa'a 21 nu zana naja nu kje'e 2016, nu ko o mama ke na jo'o ñe nu mama nu xiskuama nu mbezhe 21506A000/RO-007/2016, nu pa'a 25 nu naja zana nu kje'e 2016, nu ngumu/ nu k'u/ pjoxte te'e yo jñiñi, nza kja mama nu tjuru/ 23 nu xiskuama tjuru/ ko pjoxte te'e kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ngeje ko o mama ke na jo'oyo.

Nza kja mama nu jeb'i 208F1A000/RESOL-011/2016, nu pa'a 27 nu zana naja nu kje'e 2016, nu komisio a Ts'ib'ondo ke kja'a na jo'o, nza kja mama nu tjuru/ mba ra kjaji na jo'o kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ñe kja yo jñiñi nza kja mama yo tjuru/jnu, ngeje ko yo tjuru/ ko ra kjaji; mama k'o b'u/b'u/ a xoñi, ra mama ko b'u/b'u/ a ndu/b'u/:

YO O MAMA NU SEKRETARIO NE PJOXTEJI, NGEKUA MAMA YO TJURU/ NE B'EPJI NE PJOXTEJI MBARA PJONS'U/JI YO TE'E 4X1 YO KO O PEDYE NA JE'E, MBA RA NGUARU/ NZA KJA A NDU/B'U/:

YO IN TJURU/ MA RA TSJA'A NE B'EPJI KJA NE PJOXTEJI MBARA 4X1YO KO O PEDYE NA JE'E

1. Textjo ko ra mama

1.1 Nu k'o mama ne b'epji

Nu b'epji ko tsja'a pjoxtek'u/ chju'u 4 x1 mba yo te'e ko pedye na je'e ngeje na b'epji ko o kja'a yo d'año jmu'u nza kja'a ko b'u/b'u/ a ts'ib'ondo nza kja ko enje a in jñiñi, yo ko pjenda poji, ñe yo te'e ko dyenje na je'e, ngeje ko ra kjont'u/ ko nestaji, yo ko nesta kja in jñiñi, nza kja yo bepji kja jñiñi ja ba ña'a kja in jñiñi yo te'e ko pedye na je'e.

1.2 Yo tjuru/te'e ko a/t'a/

Mba ra kja'a na jñiñi na jo'o ñe dya ri tsja'a na s'o'o yo d'año te'e.

2. Pje mama yo jña'a.

Nza kja mama yo tjuru/ko jyunspu/ kja ne xiskuajmajnu, mama gaba kjaba:

Yo pjos'u/ji kja in jñiñi, yo ko pepji ka in jñiñi ñe pjoxta ñe mo nzi na pepji ko nu subsekretaria ko pjoxta textjo yo jñiñi a Zumi, ñe textjo yo jñiñi ko pepji ko pjoxta a b'ondo kja Nororienta ñe yo jñiñi a b'ondo kja oriente ñe yo ko pepji a d'año jñiñi, ko ra mbu/ru/ ra pepji ko chju'u 4 x 1 ko te'e ko pedye na je'e.

Yo te'e kora pjons'u/ji, kja yo mejñiñi ñe yo te'e ko ra pjons'u/ji ñe textjo ko o junspu/ji in chju'u ko pjons'u/ji kja ne b'epji ko chju'u 4 x 1 ko te'e ko pedye na je'e.

CIEPS, k'o e te'e k'o b'u/b'u/ kja ra tsja'a t'onu/ ñe ra mama jango ga tsja'a ne politika kja in jñiñi.

Yo komite in jñiñi, nu komite ko kara in jñiñi.

Ja b'u/b'u/yo te'e a in jñiñi, kja texe yo d'año jñiñi ñe ka b'u/b'u/ yo te'e ñe ka na jo'o ka pepji yo te'e. Nu jñiñijnu ra para ñera jyunspu/ ña chju'u nza kja mama yo tjuru/ o ma xi nza kja mama yo te'e a in jñiñi.

Jango b'u/b'u/ yo pepji, a yo b'epji ko pepji nza kja ko tsja'a t'onu/, ra ña'a ñera pepji nza kja'a mama yo jmu'u a B'ondo ñe yo d'año ngumpjoxta, ñe textjo yo jñiñi ko kja'a a Ts'ib'ondo a B'ondo.

Nu ko ra pepji o ra tsja'a, a textjo yo jñiñi, yo ngich'a ko dyenje merio, yo te'e ko pepji, yo jmuru/ te'e ñe yo te'e ko ra pjons'u/ji ko yo b'epji ko kjaji.

Nu ko pepji nza kja mama nu Normativa, nu k'a komite ko para ko te'e ra pjons'u/ji un b'epji ko chju'u 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e, nza ka mama yo kjo pjenda kjajiyo.

Nu tjuru/, k'a in tjuru/ ñe ne pjoxtaji nu Ts'ib'ondo a B'ondo.

In chju_'u_ ko teb'e, k'o e te'e k'o o jñuzu/ in chju_'u_, k'o pezhi nrrenxe k'o oru/ ngekua ra pepji k'a ne b'epji ne pjoxtaji ko chju'u 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e.

Yo te'e ko ra pjons'u/ji, Yo tju'u kora pjons'u/ji ñe ko te'e ko b'u/b'u/ kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ko ra pjons'u/ nu b'epji ko chju'u 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e.

Nu b'epji, k'a ne b'epji nu pjos'u/ te'e a jñiñi 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e.

Nu b'epji ne pjoxtaji, yo kja'a yo arkate mbara ra mbosu/ yo e te'e k'o tropju/ mbara k'o dya nda ju'u, ra so'o ra unu/ na chopju/, nza kja mama nu b'epjijnu kora pjons'u/.

Nu b'epji a B'ondo, nu xiskuama ko mama ja ba kja'a, pe gi kja'a, ñe pje kja'a o tsja'a, yo pezhe yo te'e ko pjons'u/ji, kjo ngeje, ja nzi, pje ra unu/ yo te'e, nu pa'a

mo ra mbu/ru/ ñe mo ra nguaru/, kjo ngeje ra tsjajnu, ñe b'epji kora pjoru/ ra tsanja texe ko nesta ma ra pedye a yo jñiñi: ko nesta a jñiñi, ja ba ra ñaji ñe yo b'epji ko kjaji in jñiñi.

Yo tjuru/, k'o in tjuru/ k'a mama jango rge pepji nu b'epjijnu.

SEDESEM, k'a Secretaria kja ne b'epji ne pjoxteji nza kja nu Arkate Ts'ib'ondo a B'ondo.

Nu ko oru/, k'a te'e k'a ju_su_ in chju_u_, mbar amo ra mama a kjanu, ra ngeje ra mbosu/ji nza kja jyuns'u/ nu b'epjijnu.

Nu ko ra kjaji nguenda, nu ngumu/ kja pjos'u/ te'e kja ne Ts'ib'ondo.

3. k'o ne ra tsjaji

3.1 Texe

Ra pjons'u/ji ko tsja'a yo te'e ko pedye na je'e ko mi mimi a Ts'ib'ondo, ra pjons'u/ji ra nzhibu/ kja in jñiñi ko o te'e ñe ra pjons'u/ yo arkate a i jñiñi ñe a ts'ib'ondo, xo ra pjons'u/ yo te'e ko pes'i merio, yo jmuru/ te'e ko ne'e ra mimiji xo na jo'o kja yo d'año jñiñi.

3.2 Yo d'año ko ra tsja'a

Ra pjons'u/ji ra pepji nzi na texeji yo d'año arkate, yo arkate a jñiñi, yo pes'i merio, yo jmuru/ te'e ñe yo jmuru/ te'e ko pedye na je'e, ngeje ko ra tsja'a yo b'epji ma ra pes'i ko nesta kja yo tajñiñi; nza kja yo bepji ñe ra pes'i textjo ko nesta kja ne jñiñi yo te'e ko pedye na je'e, mba dya ra jyombeñe texe ko mi kja'a ka in nzumu/ yo te'e ko o pedye na je'e.

4. Texe k'o a/t'a/ji

4.1 Texe k'o te'e

Yo te'e k'o b'u/b'u/ a Ts'ib'ondo a B'ondo.

4.2 Te'e ko nesta ra mbonsu/ji

K'o e te'e k'o b'u/b'u/ a Ts'ib'ondo a B'ondo ñe ja mi mimi yo te'e ko pedye na je'e.

4.3 K'o te'e k'o ne'e ra mbosu/ji

Yo te'e ko b'u/b'u/ a jñiñi ko pedye na je'e kja ne Ts'ib'ondo ko nza ma dya mimi na jo'o ndezde in jñiñi ñe ja ba ñaji, nza kja mbara pjos'u/ yo nesta kja yo tajñiñi.

5. Ja ngekua ra sa/ja/

Nu b'epjijnu ra pepji texe yo jñiñi ka mi b'u/b'u/ yo te'e ko pedye na je'e kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo.

6. Pjosu/

6.1 Pje k'o ra pjosu/

Yo chopju/ ko ra unu/ ngeje ko ra pepji yo ko nesta yo d'año b'epji nza kja: xoru/, mba dya ri s'odye, yo eñe, yo ndeje ko si'i, ka pedye ko dya jo'o, yo sibi, yo dyinji, ñe mba ra tsjaji na jo'o k'a in jñiñi, nza kja mbara pjos'u/ yo nesta kja tajñiñi.

6.2 Janzi ra pjosu/

Nu chopju/ ko ra kjontu/ nde ma naja b'epji ngeje nu arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo, yo arkate a jñiñi, yo d'año b'epji, ñe yo jmuru/ te'e ko pedye na je'e, nzi nara kjontu/ yo.

Nu chopju/ kora unu/ yo arkate kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ra unu/nde ma naja dya ra tsobu/ 300,000.00 (jñite mbexo 00/100 M.N.), xo mo na kjuana ra nesta o ra mama yo pjozte kora so'o ra ch'unu/ a kjanu nu normativa.

Nu merio ko ra unu/ nu arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo ra dyaku/ mo nu arkate a jñiñi, yo d'año b'epji, yo jmuru/ te'e, yo te'e ko pedye na je'e, ra unu/ ko ne'e. A kjanu ra pjons'u/ji na jo'o yo jñiñi ko nestaji ra pjons'u/, ra pjons'u/ yo te'e jmuru/ ko pedye na je'e ñeje yo ko ne'e ra unu/ yo te'e ko b'u/b'u/ kja yo jñiñi, janzi nu bepji kja nte'e.

Nu pjons'u/ ko ra tsjaji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ngeje ko dya xi ra oru/, ñe ngeje kora kjontu/ nu SEDESEM, ñe k'u/ dya ra oru/ ch'opju/ yo te'e ko ra pjons'u/ji.

7. Jango ra tsjaji

7.1 Yo te'e k'o ra mbos'u/ji

7.1.1 K'o ra dyoru/ji ñe pje nesta yo te'e k'o ra mbos'u/ji

a) ra b'u/b'u/ kja na jñiñi ko mi b'u/b'u/ a Ts'ibondo a B'ondo;

b) Ra nesta na kjuana yo ko pjenda pes'i kja in nzumu/ji, nza kja kjo nesta mba ra b'u/b'u/ na jo'o kja mimi, ñe t'ezi ka pedye jmicha; nza kja bepji jñiñi.

c) Ra jizhi nu jeb'i nu arkate a Sekretaría nu Desarrollo Social ñe nu a Kjaji Pjozte;

d) Ra i'chi nu b'epji ko ne'e; ñe

e) Ra pes'i texe yo jeb'i ko nesta, ñe ko mama ko ra so'o ra pepji na b'epji nza kja mama yo arkate ko pjozte o bepji.

Ñe xo ra i'chi yo jeb'i ko mama a ndu/b'u/:

a) Nu jeb'i ko mama k'e ngeje na b'epji ko jmuru/ te'e ko pedye na je'e, ngeje ko mama ja ba dyenje yo te'e kja na jñiñi a Ts'ib'ondo a B'ondo ñe, xo ra nestaji na jeb'i origina mba ra jyandaji ko na kjuana;

b) Ra tuns'u/ na jeb'i ko mama kjo ngeje ñe ja ngeje in nzumu/ nu arkate nu b'epji yo te'e ko pedye na je'e ñe na jeb'i ko mama ko na kjuana na jeb'i origina; ñe

c) Ra nizhi yo jeb'i ko mama ja ba ra tsja'a nza kja mama yo tjuru/ju.

Yo kjo pjenda nesta ra paraji dya ra mamaji ñera pju/ nza kja mama yo tjuru/ ko o kjaji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo; ñe nza kja mama yo tjuru/ ko mama a kjanu.

7.1.2 Ko mama ko ngeje ra ot'u/ ra pjons'u/ji

a) Ra ot'u/ ra pjons'u/ji yo te'e ko xo b'u/b'u/ kjana jñiñi ko b'u/b'u/ na je'e, ñe ko pepji textjo o ko tsja'a jmuru/;

b) Yo bepji mbara yo nte'e kja tajñiñi.

Mo ra nguaru/ yo kjo pjenda unu/ nza kja merio ñe ra kjaji b'epji ko na jotjo ra pepjiji nza kja mama yo tjuru/ ñe mo ra dyu/s'u/ji ka xiskuama, ra xipji k'e ra teb'e.

7.1.3 Ma ra jyuns'u/ji ko ne'e ra pepji

Yo te'e ko pedye na je'e ra tsjaji yo jeb'i mba ra jyuns'u/ji in chju'u, ñe nu pa'a ñe kja jñiñi ko nesta nza kja mama yo pjozte.

Textjo yo te'e ko jmuru/ ko pedye na je'era so'o ra jyuns'u/ji kja ne xiskuama, nu jeb'i ko ra jyoku/ dya ra kjontu/ mbe dya mama ko ra unu/ o iyo.

Yo te'e ko pedye na je'e ñe ko jmuru/ mba ra pepji xo ra so'o ra pepji o ra jyoku/ nu jeb'ijnu kja ne pjozte nu Ts'ib'ondo a B'ondo k'u/ b'u/b'u/ kja Houston, Texas; Ngumu/ a B'ondo ka Chicago, Illinios ñe Ngumu/ Ts'ib'ondo a Los Angeles, California; ko ra manda kja ne SEDESEM ñe ra pjons'u/ yo pjozte na je'e, mba ra mama ko ra pjons'u/ maxi iyo.

7.1.4 Yo jeb'i ko ra jyoku/

- a) Na xiskuama jango ra nizhi;
- b) Na xiskuama jango ra mamake ne'e ra kichi;
- c) Nu jeb'i ko ra mama ra ch'unu/ pjons'u/ji;
- d) Nu jeb'i ka mama ko ra unu/ji;
- e) Nu jeb'i ka mama k'u/ ya unu/ji na jo'o; ñe

Textjo ko ra nesta ra jyoku/ nza kja mamamu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

7.1.5 Ra opju/mba ra unu/ ko ra pjons'u/ji

Nu Pjozte ko pjons'u/ te'e ngeje ko ra jyoku/ texe yo te'e ko ra kich'i o ra pedye textjo yo kje'e, nza kja mama nu tjuru/ ko so'o ra jyandaji ñe ra mama ja ba kjaji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ñe texe yo jñiñi; yo kjo pjenda nuji mba ra kichi o ra pedye na te'e nza kja mama yo pjozte ko pjons'u/ te'e kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo; ñe texe ko mama nu tjuru/ mba ra pjons'u/, xo ra manda nu Diresio ko kjaji Pjozte, nza kja mama nu jña'a 13 nu jña'a VIII ñe yo pezhe nziyo ñe ñanto nza kja mama nu tjuru/jnu.

Yo te'e ko ra pjons'u/ji ngeje ko b'u/b'u/ kja ne d'año jñiñi ko saja pjozte, ñe ja nzi b'epji ra so'o ra tsjaji, xo, ja nzi te'e ra pjons'u/ji.

7.1.6 Yo tjuru/yo te'e ko ra pjons'u/ji

- a) Ra tsjanka yo merio ko unu/ mba ra pepji nza kja mama nu tjuru/ nu jeb'ijnu, nza kja mama nu jeb'i ko chunu/ nu pjozte;
- b) Ra pepji ko nu Komite nu in jñiñi;
- c) Ra pjoru/ in mentsjaja yo te'e; ñe
- d) Ra ñaji na jo'o dya so'o ra mama nujyo ra tsja'a ra ue'e nu te'e, nza kja mama nu tjuru/ ko dya ra tsjaji na s'o'o.

7.1.7 Pje ra tsja'a ne mbos'u/

- a) Ra unu/ texe o ne'e ra para na kjuana;
- b) Ra pjoru/ na jo'o yo b'epji ko kjaji ka in jñiñi;
- c) Ra kjaji na jo'o yo chopju/ ko o pjons'u/ji;
- d) Ra pepji kja ne jñiñi nu te'e mo ra xipji a kjanu; ñe Textjo ko ra mama nu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

7.1.8 ko ra tsja'a nu ngumu/ kjo pjos'u/ te'e

- a) Ra unu/ kjo nesta yo pa'a ñe ja ba ra unu/ yo jeb'i nza kja mama nu Pjozte;
- b) Ra kjaji nu b'epji nza kja mama nu xiskuama ko mama ke ra pjos'u/ te'e, jentjo jñi'i zana, mo ra unu/ji yo merio, nu cuenta a banco ko o pjongu/;

c) Ra mama ja ba ya pepji, ñe mo ya nguaru/ji; ñe Texe ko ra mama nunu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

7.1.9 Pje ra kjaji yo te'e ko dya o pepji na jo'o

- a) Ra usa yo o ch'onu/ mba dya ra kjaji na jo'o nza kja mama yo arkate a B'ondo;
- b) Mo dya ra tsjaji na jo'o ko unu/ji yo te'e o dya ra nguaru/ji nza kja mama nu xiskuamajnu;
- c) Mo ra pepjiji ko na politiko ñe ra usaji yo pjons'u/ji ma ra ndonjo; ñe Texe ko ra mama nu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

7.1.10 Mo dya ra tsja'a na jo'o nu pjozte

7.1.10.1 Mo dya xi ra unu/ñe ra pjongu/ nu pjos'u/

- a) Ra usa yo o ch'onu/ mba dya ra kjaji na jo'o nza kja mama Un Pjozte ñe dya xi ra unu/ji ñe, ra chunu/ ko ya unu/ji; ñe
- b) Mo dya ra tsjaji na jo'o nza kja mama nu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

7.1.11 Ja ba ra pjons'u/ji yo te'e

Ra ma'a participa kja ne b'epji, nza kja mama yo jeb'i ma ra b'u/ntjo, ñe nza kja yo b'epji ko mama yo pjozte ra tsjaji kja in jñiñi.

8. Yo pjozte k'o ra pjons'u/ji te'e

8.1 Nu pjos'u/ te'e

Nu komite ngeje ko ra pjoru/ ra kjaji na jo'o nu b'epjijnu ñe ra para pje mama yo tjuru/jnu.

8.2 Yo ark'ate k'o mamaji ja ri tsjage

Ne ngumbepji ne pjozteji, ngeje k'u/ mama pje ra so'o ra tsjaji.

8.3 Kjo nge k'u/ ra tsja'a nu b'e/pji

Textjo yo arkate, manda kja ne pjozte kja bepji.

Nu kordinasio kja yo d'año tajñiñi ngeje k'u/ ra mama ra jyodu/ kjo ngeje ko ne'e ra pepji; ñe ra jyod'u/ yo b'epji ko na jo'o a tji'i a B'ondo, ngeje ko ra nuji ko yo jeb'i na jotjo nza kja mama nu tjuru/ ñe ra manda kja ne pjozte.

8.4 Yo te'e k'o pepji ngek'o ra tsja'a k'o mamaba

8.4.1 Yo te'e k'o k'a_ra_ba ko kjaji pjozte

Yo te'e k'o b'u/nk'ua nu komite ngeje:

- a) Na arkate, k'u/ ngeje nu sekretario ko pjos'u/ te'e yo jñiñi;
- b) Na sekretario, k'u/ ngeje nu ra pepji kja ne SEDESEM;
- c) Dych'a naja pjozte, k'u/ ngeje ra tsja'a:
- Na te'e k'u/pepji jango kja ne chopju/;
 - Na te'e k'u/ pepji jango kja yo ngunxoru/;
 - Na te'e k'u/pepji jango kja ne chopju/ñe ra tsjaji na jo'o;

- Na te'e ko pepji kja sekretaria nu ndeje ñe b'epji kja jñiñi;
- Na te'e ko pepji kja kjaji pjozte ka yo jñiñi ko dya b'u/b'u/ a B'ondo;
- Na te'e k'u/ pepji k'a ra tsja ra b'u/b'u/ na jo'o texe yo b'edyi k'o mimi kja ne Ts'ib'ondo;
- Yo te'e k'o b'u/b'u/ kja jñii Subsekretaria k'u/ pepji ngek'o ra b'u/b'u/ na jo'o yo jñiñi SEDESEM;
- Na te'e k'u/ pepji kja nu jñiñi kjo pjozte te'e nu SEDESEM; ñe
- Na te'e k'u/ pepji jango kja'a ne chopju/ SEDESEM;

d) Na te'e k'u/ pjepji kja ne sekretaria ne Kotraloria, k'u/ ra ngeje k'u/ ra janda ne SEDESEM;

e) Na te'e mbepji k'o pjozte ñe ko jmuru/ te'e in jñiñi;

f) Na te'e ko pepji kja ne jmuru/ te'e ko pedye na je'e.

Mba yo jña'a ko jyuns'u/ e), f), ra u/su/ nu arkate, ñe nza kja nu te'e ko pepji kja yo jñiñi ka mi b'u/b'u/ yo te'e ko pedye na je'e.

Textjo yo te'e ko pepji pjozte ra u/su/ na te'e ko ra pjons'u/.

Nu b'epji ko ra tsja'a kja mbo'o nu komite ra chju'u onorifiko.

Yo te'e ko pepji ra so'o ra ña'a, xo dya ra so'o yo pepji kja ne sekretaria kontraloria, yo jmuru/ te'e, yo jmute kja ne jñiñi ñe yo jmuru/ te'e ko pedye na je'e, kjo ngextjo ra ña'a.

Yo ko ra mama nu komite ra kjaji mo ra mama textjo, mo dya ngeje textjo, ra mama pje ra tsjaji nu arkate.

Nu komite ra mama jangua ra pepji nzi na jñi'i zana mo ra ne'e a kjanu.

Nu sekretario ra tsama na jeb'i ko mama nu arkate, xo ra ich'i nu jeb'i ñi'i pa'a ante k'e ra pepjiji ñe mba ra ndame ra pepji nesta ra mamaji dyote nziyo 24 ora ante k'e ra pepji.

Mba yo pa'a k'e ra pepji ñe ko ndame ra pepji ra kjaji a kjanu nesta k'e ra ngara nde'e ñe naja te'e, ñe xo nesta ra ma'a nu arkate, nu sekretario y nu pepji kja ne sekretaria nu kontraloria o yo te'e ko pjons'u/ji ra pepji.

Mo ra ne'e yo te'e ko ngeje komite, ra so'o ra ma'a yo te'e ko pepji, yo te'e ko xoru/ o yo te'e ko pepji, ñe ko nesta ra mamaji ko mbeñe mba ra tsjaji na jo'o yo pepji.

Ra tsajiji na jeb'i texe yo pa'a k'e ra pepji, ra opju/ texe ko o mamaji ra tsjaji, ñe ra dyaxu/ teze yo te'e ko pepji o yo komite.

8.4.2 K'o so'o ra tsja'a

K'o so'o ra tsja'a yo jmute:

- a) Ra mama pke ma b'epji na jo'o, ñe yo b'epji ko ra teb'e ñe yo jñiñi ko ra pjons'u/ji, ñe pje ra unu/ji mbara ngichi ko teb'e ñe, mi na jo'o, ra ngich'i ra pjons'u/ji. Ngeje ko dyabe ngichi yo ko dya dyenje texe ko oru/ yo arkate, mbe angezeji nestaji nu ko unu/, mbe ngextjo nu komite ko ra mama kjo ra unu/ji maxi iyo;
- b) Ra unu/, ñe ra jyoku/ nu jeb'i ja ba dyenje yo b'epji ñe ra nuji ko na jo'o, ko kja'a chopju/, mbe ra nuji ko xo kja'a merio;
- c) Ra mama ko ngeje ko o nuji k'u/ yo chopju/ yo jmuru/ te'e ra unu/ko ne'e, mbe mo ra ngeje nza kja mama nu b'epji ñe mo ra tunji o ra nesta ko ra unu/ji ñe ra jandaji ko ra tsjaji na jo'o;

- d) Ra mama k'e na jo'o ra pepji yo dadyo b'epji mo ya mi kja'a b'epji ko dya xi mi pepji;
- e) Ra mama k'u/ na jo'o yo ko o potu/ nu tjuru/, ma ra pepjiji na jo'o ra tsjaji na jo'o ñe ra jandaji na jo'o;
- f) Ra mama ja ba ra tsjaji ñe ra pepji, yo xiskuama, ko ra kichi ñe yo te'e ko dadyo ra pjons'u/ji, ñe nza kja mama nu tjuru/ ko ra kjaji;
- g) Ra chju'u a yo arkate kja tachjomu/; kja organizaci3n sokial, kja grupo kja nte'e, ñe yo tajñiñi kja nte'e.
- h) Ra pjongu/ ñe ra potu/ yo tjuru/ nu b'epjijnu; ñe
- i) Texe ko mama kja ne tjuru/jnu.

9. Ja ba kjaji nu b'epji

9.1 Ja ba tsjaji nu b'epji pjoxte

- a) Mo ya pjongu/nu jeb'i ko mama nu b'epji ko ra pjons'u/ji yo arkate kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ñe nu SEDESEM, nu pjoxte ko b'u/b'u/ na je'e ra tsja'a ra pjongu/ nu b'epji pa ra janda yo te'e ko o pedye na je'e kja yo jñiñi a tji'i B'ondo ñe ra teb'e yo jeb'i ra jyoku/ji yo te'e;
- b) Nu Ngumu/ ko o nu'u ko na jo'o ra teb'e ko ra saja yo jeb'i ñe ra ich'i nu jeb'i, nu Pjoxte ko b'u/b'u/ a tji'i B'ondo ra nu'u ko na jo'o yo jeb'i nza kja mama yo tjuru/ ñe ra nada kja yo ngumpjoxte ko kjaji yo b'epjiyo;
- c) Nu ngumpjoxte k'o kja'a nu b'epjijnu ra nu'u ko na jo'o ko jyuns'u/ kja ne jeb'i ko nu Diresio ko jyaba ngumu/ o na Pjoxte ko chebi tsja'a, a kjanu ra mama ko na jo'o maxi iyo.
- d) Mo ya mamamu Pjoxte ko ya jñanda yo jeb'i, ra unu/ yo xiskuama yo ngumu/ pjoxte o ngumu/ xoru/ mbara xoru/yo, ñe ra mamam kjo na jo'o maxi dya na jo'o a kjanu ra mama ja ba ra xoku/ na cuenta a banco, jango ra chunu/ nu merio;
- Texe yo, nu Pjoxte angezeji nesta ra chunu/ji ko ra pjons'u/, a kjanu ra kjaji na jo'o nu b'epji;
- e) Mba ra nu b'epji ko ya nuji na jo'o ra tsjaji na jeb'i jango ra mama k era unu/ji nu chopju/ ko nestaji ñe ko te'e ko b'epjo kja jñiñi, o d'año ngumpjoxte;
- f) Mo ya mama na komite ke ra ngichi yo b'epji a B'ondo, nu Ngumpjoxte ra mama yo te'e mbara unu/ji yo merio, ngekua ra jyod'u/ji ja ngekua ra unu/ji yo ch'unu/ merio mbara tsjaji nu b'epjijnu;
- g) Nu b'epji ko ra pjons'u/ji, ra jyoku/ji jeb'i texe yo pjoxte mba ra pjons'u/ji textjoji ra unu/ merio yo arkate a jñiñi, yo jmurte, yo d'año mbepji ko kara nza kja ko pedye na je'e;
- h) Nu ngumpjoxte k'o mama ja ba kja'a ra jyoku/ na jeb'i k'a ra mama kjo ngeje yo ra nu'u ko ya unu/ texe in merio kja yo te'e, nu arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo, nu SEDESEM, ra unu/ ko ch'unu/;
- i) Yo tjuru/ ko o u/su/ nu xiskuamajnu ra dyopju/ji ante k'e ra pepjiji yo b'epji k'o kjaji, ra mama, pje ma ngumpjoxte ra pjons'u/, ñe pje ra unu/ texe yo te'e ko ne'e ra pjons'u/ji ñe texe k'o ra tsja'a yo te'e;
- j) Nu ngumpjoxte ra xipji yo te'e ke ya mama kera unu/ yo ko unu/ mba ra kjaji nu b'epjijnu, a kjanu ra jyodu/ na kuenta ka banco nzi na texeji, negeje ka banco j ara ch'uniji merio texe yo te'e ñe ra mamaji yo pjoxte, jentjo jñi'i pa'a mo ya ra ch'uniji;

k) Nu Ngumpjoxte k'o pjons'u/ yo te'e, ngeje k'o ra dyoru/ pje ndomu/ji yo te'e o pje k'o o nesta, nu komite ra mama ko na jo'o;

l) Nu ko ra nu'u ko pepji o iyo ngeje nu responsable, ngeje ku ra mama ko kjaji na jo'o o iyo;

m) Yo merio ko dya o pepjiji o dya o usaji mo o mama kera nestaji, o mo dya o nestji mo o pepjiji nza kja o mamaji, ñe yo kjo pjenda o unu/ dya o usaji ra nzhobu/ji ko o unu/ji;

n) Nu Ngumpjoxte dya ra onu/ k'o b'u/b'u/ yo jmurte k'o pedye na je'e o maxi iyo; ngeje nu konsulado B'ondo k'o ra pjons'u/ji ra nu'u k'o b'u/b'u/ maxi iyo, xo ra pjons'u/ yo jmurte kjo chju'u Federasio yo te'e ko pedye na je'e, ngeje yo ngumpjoxte k'o ra jyoku/ na jeb'i ko ra mama ko b'u/b'u/ yo te'e mbe jentjo mo pes'i nu jeb'i kjo chju'u (Toma de Nota) nu konsulado a B'ondo.

9.2 Kja opju/ yo b'epji ko kjaji

9.2.1 Yo ko ya pepji- ko chopju/ ko ya unu/

Yo ngumpjoxte k'o pepji ngeje ko ra mama kja yo Diresio kja Tangumu/ ko pjoxte ante k'e ra kjobu/ ts'ich'a pa'a texe yo zana ñe texe k'o ra pepjiji nu b'epji.

9.2.2 Mo ya ra tsotu/ nu b'epji

Yo ngumpjoxte, ra ich'i yo diresio kjo kjakji pjoxte nu informe textjo yo kje'e mo ya nguaru/ ko kjaji ngeje na jeb'i k ara opju/jnu, a kjanu ra tsjaji na xiskuama texe yo te'e k'o o pjons'u/ji ko ra mama ja ba kja'a nu b'epji. Ñe texe ko mama pje nestaji yo te'e ñe ja ba ra nu'u ko na kjuana nza kja mama nu tjuru/jnu.

9.2.3 Nu jeb'i ko mama ra unu/-tsjanka

Texe yo b'epji ko ra tsjaji yo ngumpjoxte, ra tsjaji na jeb'i ko mama ko o unu/pjons'u/ Kja Kjaji Pjoxte, nza kja mama nu jeb'i ñe nu tjuru/yo.

9.3. K'a opju/ yo jmuru/ te'e ñe yo jmurte ko pedye na je'e

Mba ra jyandaji na jo'o pje nge ko kja'a yo te'e mba ra pepji, nu pjoxte ko b'u/b'u/ a tji'i B'ondo ra kjaji k'e yo te'e ko pedye na je'e ra u/su/ in chju'u kja na jeb'i elektroniko yo jmuru/ te'e ñe yo te'e ko kara na je'e ko mi mimi a B'ondo, kja ne diresio: <http://www.ime.gob.mx/directorioorganizaciones>.

9.4 Yo b'epji ko ra potu/ nza kja neji

Nu komite ra so'o ra tsja'a nguenda dadyo b'epji ngek'ua ra ngichiji porka kja'a ko dya xi ra pjons'u/ji, ngeje yo b'epji ko mi teb'e ñe mi dyaxu/ kja jeb'i ko mi teb'e ra tsjaji nguenda.

10. Yo d'año pjoxte

Yo d'año ngunpjoxtek'u/ pjons'u/ ra para ja ba ra tsja'a mbara pepjipji texe yo ngumpjoxte na jo'o o xo ra janda k'u/ dya ra pjons'u/ji yeje o jñi'i b'epji natjo te'e.

Nu SEDESEM ra so'o ra pepji ko arkate a yo jñiñi mba ra tsjaji yo b'epji, ñe ra so'o ra pepji ko yo ngumpjoxte kja yo ts'ib'ondo a B'ondo.

Nu SEDESEM ra so'o ra pepji o d'año te'e, ngekua ra pepjiji nza kja o mamaji nu pepjijnu.

11. J ara tsjaji ma ra pepjiji texeji yo te'e

Nu jeb'i ñe b'epjijnu mama ja ba ra pjoru/ji ra participa texe yo komite in jñiñi.

12. Pezhe jña'a**12.1 Yo pezhe jña'a**

Ma re pezhe e jña'a k'o in tsjaja ye pjozte ra tsapu/ji k'o mama k'u/ tjuru/, ñe re tsjak'u/ kua rga xitsi ye jmute, ñe na kja mama nu ngumu/ kja pjons'u/ te'e.

Yo jña'a k'o b'u/b'u/ kja xiskuama ra kuantu/ji kja in "xiskuama nu arkate" ñe nu kja in xiskuama nu ngubepji pjozteje SEDESEM ñe k'a pjozte a tji'i B'ondo.

K'o mama nu jña'a dyech'a jñincho nu kja tjuru/, Texe ye xiskuama k'o ra kuantu/ji ñe ra xoru/ji nu kja pjozte ra mama yo jña'a k'u/ kuantu/ a ndu/b'u/:

"NUJNA B'OS'U/TE DYAK'O IN TSJAJA, DYA PESK'O RA NU'U YO JMURU/ TE'E. DYA SO'O RA USAJI GUA N'AÑO B'EPJI NU JANGO DYA PJOS'U/JI TE'E.K'A DYARGA JO'O RGA PEPJI NUBA B'OS'U/ RA WENCHIJI ÑE RA MATR'U/JI KJA ARKATE JANGO GA MAMA K'A TJURU/ JMU'U".

12.2 Nu jña'a k'u mat'u/ te'e

Nu jña'a ra mama nu arkate k'u b'u/b'u/ a Ts'ib'ondo ra pjons'u/ nu SEDESEM, ra mama nu komite, ñe kja ne web <http://portal2.edomex.gob.mx/cai/>.

13. Jango rga ñ'etse

Nu nu ngubepji pjozteje k'u/ chju'u SEDESEMre tuji ye xiskuama nu jange ju/nsu/ ye te'e k'o u/nji ye pjozte, k'o mama kja ts'ijña VIII ñe kja jña'a dyech'a yeje nu kja Tjuru/ k'o mama ye jña'a k'o ra dya/ra/ ye te'e k'o b'u/b'u/ a Ts'ib'ondo ñe yo jñiñi, xo ra pjoru/ nu ko mentsjaja yo te'e.

14. T'epi

Nu ngunb'epji pjozteji nupjos'u/ yo te'e ra nu'u nu b'epji, jango ga mama k'e jña'a k'o tsja'a ngekua ra mama k'a jmute texe k'a ja'a ma ra jmurujji.

15. Jango ra tsjaji nguenda**15.1 Jango rga tsjaji nguenda ko dya karaba**

So'o ra tsjaji nguenda zo ri ngextjo a tji'i, k'a ra nu'u k'u/ CIEPS, k'a ra joku/ na jo'o k'o in b'epji nu pjozte.

15.2 Ra mama k'o ya pjongu/ji

Nu ngunb'epji pjoztejira mama janga ga kja'a pepjiji ñe k'o te'e k'o pjons'u/ji tsjema tsjema CIEPS, un naja un mitad kja pepji fiscal ñe un yeje un a kjanu, nza kja ñe nu'u ja ba kja'a.

16. Nu jango kara ko kja'a ñe jña'a yo pjoru/

Nu nu'u, ñe janra k'o unu/ji pjozte, ra mimi k'a t'angumu/ k'o pjongu/ji yo chopju/ a Ts'ib'ondo, ñe nu Sekretaria ne Kontraloria nu Ts'ib'odo ñe nu Organo de Kontrol Interno nu Sekretaria nu pjozteji SEDESEM, nu jango ra nuji jango rga unu/ji k'o pjozte yo te'e, ra janda na jo'o ko unu/ pjozte o maxi iyo yo te'e k'o nesta.

17. Koxte ñe kjos'u/

Texe k'o dya i ne'eratjsa'a yo te'e, texe k'o i ne'e mama k'o yo jmu_te ñe k'o dya i ne'e k'u/ tsjajiyo te'e ma i dak'u/jme yo apoyo, raso/'o/ mamaji na te'e o texe k'u/ b'u/b'u/ kjane jñiñi, a kjanu:

a) So'oradyopju/ji:

Kja ne ofisina nu Dirección General de Programas Sociales, k'u/ b'u/b'u/ kja ne Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan número 1003, Col. Zona Industrial, Toluca, C.P. 50070, a Zumi, B'ondo.

b) So'ora ña'a k'o in jñat'ez:

Kja ne T'angumu/ jango kjaji ne be'pji k'u/ pjozte 01 (722) 226 01 80 y 82; ñe kja ne ndetjo k'o ra dya/ra/ne telephono kja ne Jmu'u Ts'ib'ondo (CATGEM) dya ra nestaji merio 01 800 696 96 96 a mbo'o kja B'ondo ñe 070 mba ra Zu/mi ñe yo jñiñi k'u/bextjo b'u/b'u/.

c) So'o ra dyopju/ kjane:

K'o b'u/b'u/ kja ne korreo elektroniko dgprogramasociales@edomex.gob.mx ñe kja ne jmicha www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Ri mats'e:

Kja ne Kontraloria ne SEDESEM k'u/b'u/b'u/ kja ne Av. Baja Velocidad, Paseo Tollocan número 1003, km 52.5, Col. Zona Industrial, Toluca, kja ne Ts'ib'ondo México, C.P. 50070, telephono 01 (722) 199 70 89, ñe kja ne ngumu/ k'o pjozteji ye te'e, ñe kja ne ngumu/ k'o para kja ne Kontraloria kja ne Ts'ib'ondo, xo ra para kja ne ngumpjozte kja yo in jñiñi ko pjozte, ñe ko ra para pje kja'a nu Kontraloria a mbo'o nu SEDESEM.

K'O JÑA'A K'O B'EZHI

NAJA. Junsu/ji texe k'o b'u/b'u/ añeba kja ne xiskuama "Gaceta del Gobierno".

YEJE. Yo jña'a k'u mamaji yo jmu_te ra so//o/ ngich'i ma ra kjogu/ d'a pa'a k'o ju/nsu/ji kja ne xiskuama "Gaceta del Gobierno" ñe ra so//o/ pju/ru/ji ngich'i ma dya ra dyopju/ji n'año jña'a o ma dya kjuaru/ yo b'epji.

JÑI'I. Yo tjuru/jnu ra pjongu/ji mba ra paraji na jo'o.

NZIYO. Ma yo te'e ra dak'u/jme yo pjozte ra tsja'a ma nu jmute mo p'esi na punkju/ chopju/.

TS'ICH'A. Texe k'o dya b'u/b'u/ añeba ra janda yo te'e k'u/ b'u/b'u/ kja b'epji ko yo komite.

Junsu/ji kja ne jñiñi kja Zumi de Lerdo, t'ajñiñi kjane Ts'ib'ondo a B'ondo, da nu pa'a dyote jñincho28 nu zana naja nu kje/'e/ dyote dyech'a ñanto 2016.

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
NE SEKRETARIO K'O PJOXTEJI KJA NE TS'IBONDO
A B'ONDO

"nujna b'os'u/te dyak'o in tsjaja, dya pesk'o ra nu'u yo jmuru/ te'e. dya so'o ra usaji gua n'año b'epji nu jango dya pjos'u/ji te'e k'a dyarga jo'o rga pepji nuba b'os'u/ ra wenchiji ñe ra matr'u/ji kja arkate jango ga mama k'a tjuru/ jmu'u"

Traducido por:

Lengua Mazahua:

Mtro. Antonio Romero Hernández

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICOGOBIERNO QUE TRABAJA POR
ENGRANDE

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ, HEKENZAYA N'U M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA HNINI KA RA XENI HNINI M'ONDA, NGU XA M'AA RA HMÄNDA KA RA XENI3 DI GE RA HEKE XI, 5, 6, 10, 11 NE 17 HEKE IVDI GE RA HMÄNDA HEM'I NTE PA YA HNINI JA RA XENI HNINI M'ONDA; 6 HEKE XI, 8 HEKE III, 19, 20, 26, DI GE RA NDÄ HMÄNDA PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA RA XENI HNINI M'ONDA NE RA 6 HEKE VIII DI GE RA HEM'I NDÄ HMÄNDA MBO RA NDÄ NZAYO N'OT'I PA DI NTE YA HNINI, NE

KONGEHIA

Ge konge ra tse^{di} ra tsitsi nzaya ka ya hnini ra nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda, ne konge ra Heke M'efi nzaya n'u ha gä nte ya m'ui ya hnini p^{etsi} ge xi di tsotse ya mfeni m'efi ge ja ma sü pa di thoki, ha di njapi ne ko te di hoki pa di nhnu janja gä m'ui konge ya nzaki ya jäi m'ui ka ya hnini nuu xi m'ui yapu ne hingi nhnu, ge xa m^{japu} ha xa nfeni xa thoki ya m'efi ge xi p^{etsi} di zotse ya mfeni m'efi di thoki pa di nfatsi ya hnini ha m'ui ya nzoho jäi, ngu xa njat'i ne xi hogi ra nhio ha gä thoki ra m'efi pa ya jäi m'ui ka ya hnini, ne pa ngatho ya jäi ka ya hnini.

Ge xi xa ngohu ra M'ede Ngatho M'onda ha di thoki ra nhio m^{befi} di ge ra Ximhai (ENADID) 2014, ya nzoho jäi ka ya hnini ra Xeni hai M'onda ngu ra 2009 ne 2014 ge xi bi zotse bi nte ra 49 m'ö 641 ya jäi, pege di genu ra 65.4 % ra m'ui nupia ka ra hai Nzubi, ra 7.3% ma ra ya hai ne xi tsotse ra 27.3% xpä pengi xi mut ka ya hai M'onda.

Ge xi xa ngohui ra nzaya M'ed Ngatho ka ya Hnini (CONAPO), ge ya xi xa ngu ya jäi u to ponⁱ pa yapu nuyu m'ui ka ra xeni Hnini M'onda ge enbi ra j'eya ra 2010, ra 1.5% ge nuyu ya mengu ge xi n'u ne xi nfotsi ya m'ui, ra tan nzaya ka ra xeni hnini, ge xi xifi ra nzaya nt'ot'i di uni ra nfotsi, ge nu ha di jäpi pa di uni ra nfotsi nuyu ya jäi yu to pani pa xi yapu, ne ma ra ya nzaya u nfotsi kongen'a ra nfotsi u mup^u ka ra hnini nuu xi häse ya nsü ka ya hnini.

Ge nu pa ya M'efi n'u ha di Nte ya M'ui ya Jäi ka ya Hnini 4X1 pa ya nzoho jäi ka ya hnini, konge ra pa 31 di ge ra n'a zänä ra 2013, ge xi njuki ka ra hem'i ha thutsi ya thogi Oficial " Gaceta del Gobierno" di ge ya M'efi n'u ha di Nte ya M'ui ya Jäi ka ya Hnini ra pa 30 di ge ra n'a zänä ra 2015 di ge ä xa thoki njapu, ha xa mpodi ha di njapi pa di thoki ra m'efi, di ye m'efi pa di t'üni ra nfotsi, ne ngu xa thutsi pa di da u di t'api pa di t'üni ra nfotsi nuya.

Nu ha gä mpodi ne ua ha gä njapi gä thoki nuya ya m'efi nu ha gä nte ya m'ui ya hnini ne xi nfädi ge xi ja masü konge ya nzaya ka ya xeni hai m'onda pa di m^{nfoxhu} pa di hiki ya m'efi u ngu xi ja m'edi ka ya hnini ha m'ui ya nzoho jäi, ge xi di zotse dar nhio ha di thoki ka ya hnini ha m'ui ya mengu ya jäi mengu ka ya xeni hnini M'onda, geu to xi honi ha gä tsonira bojä pa ya mengu bä honi ka ra Hnini Nzubi, ne ngu ha nzotsera nhio pa di thoki ra m'efi xa nfeni pa di nte ya m'ui ya hnini, ne xi di thändi ge xi thoki ra nhio ne zämu di thändi di thoki ra za digenyu.

Ge konge xa manhu ha xa thutsi konge ra m'ede 8.4.2 ka ra nhiaki e) di ya m'efi pa di nte ya m'ui ya hnini, ya mpote nzaya un ha gä thoki ne ha gäm'äpu ra m'efi nuya, ne konge xa ngohu, CAyS/P4PM/SE-01/2016/02 di ge ra hem'i ka ra n'a hmuntsi, ra pa ra 21 n'a zänä ra 2016, bi thogi nr bi njuki nuna ra hem'i mpodi ra ya hñä ngu za hmä ka ra hem'i m'ede 21506A000/RO-007/2016, di ge ra pa 25 n'a zänä 2016, ka ra Ndä nguu nzayo un ya nte ya hnini, ngu xa thutsi ka ra xeni 23 di ge ra hem'i hmä te ha di nte ya m'ui ya hnini m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ge bi juk'äseyu.

Ge konge ra hem'i m'ede xa thutsi ra 208F1A000/RESOL-011/2016, di ge ra pa 27 ra n'a zänä ra 2016 di ra hmuntsi ndä nzayo m'ui ka ra hninipa di un ha di nte ya m'ui ya hnini, ngu xa thutsi ya hnini pa di ni ya nte ya jäi mu i ka ra hnini M'onda ne ka ya

Ta hnini ya hem'i xa njuki, di ge hia xa thutsi ne ua xa mpodi; ge nuyaxa boni ge xi tsa di, ge xi di nñ'u nuya:

KONGE RA HEKE NZAYA N'U PA DI NTE YA M'UI YA HNINI KA RA XENI HNINI M'ONDA, HA GÄ MPODI YA M'EFI RA NFOXTE KA YA HNINPA DI NTE YA M'UI YA HNINI 4 X 1 PA YA NZOHO JÄI, NGU GÄ NGOHI HA GÄ M'ÄPU.

MA HANJA DI THOKI KONGEN'Ä RA M'EFI PA DI NTE YA JÄI KA YA HNINI 4X1 DIGEU_YA NZOHO JÄI KA YA HNINI.

1.- Te ga_tho hmä.

1.1- Temeä ra mfatsi.

Nuna ra mfa_tsi pa di nte ya hnini 4x1 pageu_ ya nzohojäi ka ya hnini geu_ peui konge te hoki ra Ndä Nzaya Xe_ni ha_i M'onda, Dänga hnini, tou_ pe_tsi ya me_fi, neu_ ya hinmtsi jäi pageu_ ya jäi po_ni pa yap'u, geu_ to fa_tsi ko ra bojä pa di un raza_, te petsi, te da hoki pageu_ te gotho japar m'e_di dige ya hnini habu_ m'u_i ya jäi po_ni pa yap'u_.

1.2 Geu te tsa di hoki pa di t'o_te

Ge xi ra za di thändi ne hinda t'utsa

2. Te di bo_ni ya hñä

Pa da thoki ngu mä xa t'ot'i, pa gehiu_:

Ndä hnini, ya hmuntsi nzaya ka ra Ndä nzaya ge xi nfotsi nu konge ra Dängä nzaya nu pa di nte ya hnini ra M'ä'ye Hnini Nzuhmi, xeni hnini m'onda ka ra Noriente ne ka ra M'ä'ye M'onda ringengua ka Oriente ne ya hmuntsi ngatho hnini m'ui ka ya tsegi hnini, ngu ya ngatho hantsi nzaya, pa di n'u ha di thoki ra nhio ra m'efi 4 x 1 pa ya nzoho jäi ka ya hnini.

Tou t'uni; nuu_ ya hni ne ya jäi da t'uni digeä ra mfa_tsi pa da nte ya hnini 4x1 pageu_ ya nzoho jäi ka ya hnini.

CIEPS, Ya Tsutbi nzaya honi ra nfädi ne nu ha Gä thogi ra nhio ya m'efi ya Tsitsi nzaya ka ya Hnini.

Mpote Nzaya ka ya Hnini, Ya Mpote Nzaya ka ya Hnini nu ha Gä nte ya m'ui ya hnini.

Ka ya hnini, ga_tha ya hnini habu_ t'uni pageu_ ya jäi ya hnini nuua da fädi ko n'a ra thuhu da mä ra thot'i ua te hutbi ya jäi.

To mpe_fip'u_habu_tse_gi, nuu_ ya ngu nzaya tou_ da mä, ne un te de bo_ni da gohi ne da mfa_tsi pa da hoki ya m'e_fi ya Ndä Nzaya n'angun'au_ hab'u_tse_gi da ote ra xe_ni hai M'onda_.

Ngu nzaya nu da thoki ya dänga hnini, tou_ pe_ts'a m'e_fi ya hmuntsi nu ya me_fi, neu_ to t'uni ra mfa_tsi.

Ngu Nzaya ha hoki ra ham'i di thoki; Ra hmuntsi nzaya n'u ha Gä thoki ra m'efi pa di nte ya m'ui ya hnini 4 x1 ya nzoho jäi ka ya hnini.

Hmända, ä ra hmända ra n'u ra nte ya hnini ka ra Xe_ni ha_i M'onda_.

Thuhu t'o_m'i, da t'uni to gotho xa a_di ne t'o_ma ra thuhu m'u_I ka ra Xe_ni Hai M'onda_ o_te ra mfa_tsi pa di nte 4x1 ya nzoho jäi ka ya hnini.

Tou_ ya xa t'uni ra nfatsi, nuu_ to gotho ya xa t'uni neu_ ya jäi m'u_i ka ra Xe_ni ha_i M'onda_ bi o_te pa da nte 4x1 ya nzoho jäi ka ya hnini.

Thoki, di nte ya hnini, 4x1 pa ya jäi po_ni y ya nzoho jäi ka ya hnini.

Te beni da thoki pa di nte, nuä ra he_m'i habu_ mä te ra hu, habu_ tso_ni, mä hangu, ne tengu ya jäi t'uni habu_ m'u_i tengu, te da uni te t'uni, hamu_ di ndu_i ne ra gätsi, tou_ un dige ra mfa_tsi ne un ha hogi raza_ te thoki te pe_tsi, te jai m'e_di ya hnini neu_ to näki te thogi pa dä fädi.

Hoki ra za ra nzaya, ge di hoki xa nhio ya hem'i ha da hñutsi, ra tsotse, ha di nja ne ha di m'ede u te da thunise ge hense ä da thuni ra nfotsi, ge xi di fädi ua hmä ge di rini to u di nfotsi, ne da hmä hamu di ndui ne di gätsi, ra pa ra nfotsi ge hense da boni nuu to handi nuna ra m'efi xa thoki pa ya jäi ka ya hnini k ata Ta hnini mupu ne xi di hmä pa di nfädi nuya.

Thoki raza, nuu mä ha di thoki ra mfa_tsi.

SEDESEM, nuä ra Ngu Nzaya un pa di nte ya hnini Xe_ni Ha_i M'onda_.

To adi, ga_thu_ ya jäi hmuntsi num'u_ da t'uni, digeu_ ya mfa_tsi.

N'a nguu nzayo hoki ra nhio, Ra ndä nguu nu ya nte m'ui hnini.

3. Habu da tsu_ni

3.1. Gatho

Da du_t'si ra tse_di nuu_ ya jäi ra Xe_ni hai M'onda_ pa yapu_ pa da nza_ da bädi dige ya hnini habu_ ra mengu, ne ko ra mfa_ts'i ko ya nzaya Xe_eni M'onda_ Dänga hnini neu_ ya hmunts'i pa di m'u_i raza ya nzaki digeu_ ya hnini.

3.2 Gehiu_

Japi dar nzedi da hoki ra nfatsi konge ya nzaya ka ra xeni hai M'onda, hmuntsi jäi to ote ya jäi ka ya hnini pa ya jäi u to poni pa ya pu, pa da thoki ya m'efi m'ui, nu u ya hingi za ge jar m'edi pa ge u ya jäi poni pa yapu ka ya hnini, pa di neki yapu ya mengu ne hangu ya m'ui n'agdi u ya jäi ne habu di ñ'ehe.

4. Habu dä ote

4.1 Ya hnini habu da ote

Gatho ya Xeni hai M'onda

4.2 T'utsi ngatho ya hnini

Ya jäi m'ui ka ya hnini ya mengu mupu ne ya nzoho jäi ka ya hnini.

4.3 Habu da tsona ya jäi

Ya jäi m'ui ka ya hnini ne habu m'ui ya mengu ge xi poni yapu ya jäi di ge ka ra Xeni Hnini Hai M'onda, habu xa ngohi ne ma ge ä te japa ra m'edi.

5. Ta hampu da tsoni

Nu ä ra m'efi nfatsi da t'uni ya hnini hampu m'ui ya mengu ya jäi poni yapu di ge ka ya Xeni Hai M'onda ge xi xa ngohi ngu te petsi, te hingi za te ja n'ar m'edi di ge te odi page uxa ngohi ne ra bojä m'ui page u.

6. Nfatsi

6.1 Te di nfatsi

Ya nfatsi da t'uni ge tsa pa di hiandi ne di hoki u hingi tsa te di hoki, ua hinte hä te di jut'i ngu ra nguu, nxadi, ra nguu nt'othe, ñ'eni, dehe, ne di mä ya tsotse tsibi, ñ'u dä n'u ne u ma ra ka ya hnini.

6.2 Tengu t'uni

Tengu ra bojä xo ä da thuni ra jäi npa di ä ra m'efi ne da thoki dä gut'i ra ndä nzaya xeni hai M'onda ra dänga nzaya ra to petsi ra m'efi hmuntsa jäi da uni mahiegi.

Ra bojä pa da uni ra ndä nzaya ja ra xeni hnini Hai M'onda tsa dä t'uni ma n'a ngu n'a beni da hoki ge hindä thogi a \$300,000.00 (hñu nthebe bexu 00/100 M.N ge mu hin'ä ngu da una ra uenda nu u ya jäi xa t'etsi dä nu ra m'efi da thoki.

Ra bojä da uni ra ndä nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda da dathi mu ya bi gatho da gaxu ya m'efi, pa ge da nu n'a ngu n'a u ya hnini to bi t'uni ya nfatsi, da uni ya m'efi ten guyu ya jäi poni pa yapu ne di zote ko bojä da te da m'etsi da t'uni da ge da hmuntsi di ge u ya hnini.

Ra nfatsi ya nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini Hai M'onda hinte da njotbi ge da uni nu ä ra SEDESEM, di nune pa di kotsi ra nfatsi.

7. Nu hanja di thoki

7.1 To u da t'uni

7.1.1 Ya hem'i pa di thuni ra nfatsi

- a) Dar mengu ka ra hnini ha m'ui ya nzoho jäi ka ra xeni hnini M'onda;
- b) Ge xi di tsudi n'ar thogi di ge ä ri boni pa xi yapu ngu m'efa xa hmä, pa di nfatsi ka ya hnini u di hmä;
- c) Di hoki n'a ra hem'i nt'adi konge ya jäi nu di gehi'ä mupu kar Xeni Hnini M'onda, ne ua ra m'ui nzaya ge ra hñänsü ä;
- d) Ge di t'udi u hanja di thoki; ne
- e) Di t'uni ra thogi, nzeki pa di n'ye bojä ä da uni ra ndä nzaya di ge to foxte nuya.

Kongehi'ä ya hem'i t'odi ge xi xa thutsi, ge ya to da nfatsi ge da da ya hem'i thuxkua:

- a) Ra hem'i hux thuhu di iodi ka ra nguu tsutbi ha di thutsi ge ra jäi pani pa yapu, xt'i thutsu har mengu, ne, xi di uni nu u rase hem'i.
- b) Thuhu di iodi ka ra nguu tsutbi ha di thutsi ge ra zoho jäi ka ra hnini xt'i thutsu har mengu xi di uni di hehu nu u rase hem'i; ne
- c) Di hñutsi ka ra hem'i u xa t'odi pa di t'uni ra faxte.

Nu ya hñä t'odi ha ra mengu ge xi da hmä ngu xa m'ä ra hmända pa hinda tsoni ne xi dar za u da hmä ne ge dar mengu ka xeni hnini M'onda; di ge ha xa thutsi ra hmända.

7.1.2 Ha ngu di thoki

- a) Ge xi di thuni ya m'efi ka ya hnini, pa xi di m'ui ra za ne xi di nfä nuya ya hñä, pa ka ya ta hnini, ne u ma ra te jar m'edi ka hnini; ne
- b) Di thoki ya m'efi ka ya Ndä hnini pa ya nzoho jäi ka ya hnini hñätho.

Nu ra thoka m'efi m'ä ge numu dä thege ne hindi uadi ra bojä pa di nfatsi ya jäi u to pa yapu, ge xi da xifi ya jäi ge di thutsi ya thuhu ka hem'i rom'i.

7.1.3 Thux thuhu

Ya to ne di adi ra mpaxte nuya ge tsa di m'ä pa di tñutis ya thuhu ra pa ne nupu ha xa thutsi ra hem'i hmät'i.

Ngatho ya hnini ha m'ui ya nzoho jäi tsa di hñutsi ya thuhu ka ra m'efi nfaxte, ge hinte di jut'i ra bojä pa di yut'i ka ra nfaxte nuna.

Ya hnini ge pesti di nfotsi nu u ya jäi u xi poni pa yapu ne ge xi di odi ra nfotsi ka ra ndä nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda ge xi xa beni ge di nfatsi u ya jäi ra Houston, Texas, ka ya Nguu Xeni Hnini, ka Chicago, Illinois ne ka ya nguu Mengu Xeni Hnini M'onda ne ka ya Los Angeles California; geu da un xa m'ä ra SEDESEM, ge di n'u xa ya, nzaya tu nu ya jäi yapu m'ui, pa di thandi ya m'ui nhio.

7.1.4 Hem' i pa di t'uni

- a) Hem' i thux thuhu;
- b) Nt' adi hem' i pa di yut' i;
- c) Hem' i ha t'uni ra nfatsi;
- d) Ra hem' i ha t'uni ra nfatsi;
- e) Hem' i u ha te t'uni; ne
- f) Ne ma ra u di m' a ra hmuntsi nzaya.

7.1.5 Hem' i di thutsi u da nfatsi

Ra ndä nzaya di thuni ra nfatsi, ge tso di adi ha thuni ra nfotsi pu ka ra nguu nzaya ngu xa m' a ra hmända di ge ä xi di thuni ra nhio ne di boni u te di t'uni nu u m' ui ka ra xeni hnini M' onda ne ka ya Ta hnini; ngu xa hmä ha xa t'utsi ya ndä nzaya u xa nguki pa di nte ya m' ui ya hnini ka ra xeni hnini M' onda; ne ngu ja u ma ra u xa thutsi ka hem' idi gehi' a.

Pa ge di to tsu n' ar dothi u hingi tso te di iodi, nuna ra nfotsi get so da hione ra mpote, di gätsi n' a hem' i t'unt' ä 'ye, ne ma n' a ra hem' i xeni 13 di gre ra heke VIII xa thutsi ka ra hmända ne ka ra goho ne rato ha xa thutsi ra hem' i nuä.

Ra hem' i thutsi nfaxte nuna ge xi xti thutsi ya thuhu ngatho ya hnini u thandi ne, ha numu, ge konge ya to xi ngatsi.

7.1.6 Petsi ge dä thuni

- a) Ge xi di ziptho ya m' efi hoki ne ua ja ka ra hnini nzoho jäi;
- b) Ge xi di hmuntsi konge ya mpote nzaya m' ui ka ya hnini;
- c) Hindi hñä ge hense di bädise ra hmä ngu gä njäi: ne
- d) Di thändi ra nhio, ne xi rangutho di t'uni ra nfaxte ne hindi tsutsa.

7.1.7 Di hoki u to t'uni ra nfotsi.

- a) Da t'uni ngatho ya nt' api pa di thoki ya m' efi;
- b) Di nu ra nhio ya m' efi u di hoki ka ya hnini;
- c) Da thuni ra nfatsi ngu xa m' a dige ä di thini;
- d) Di nfatsi ya m' efi u ja ka ra hnini; ne
- e) Ne ma ra u di m' a ra ndä nzaya.

7.1.8 Mu dä thäki

- a) Mu hindä m' a ma juani pa di da adi ra nfatsi ge hindä t'uni ra nfatsi;
- b) Ne nubu da unga ya hemi nuä hinga majuani pa da yut' i ha nun' a nthuni mfatsi ä;
- c) Nubu to da iöte ra ntetsi nan' yo honi ne da matsi n' a ra mboho ge honi da mpefi ha ra tsutbi xeni; ne
- d) Ne ma ra u di m' a ra ndä nzaya.

7.1.9 Da thäku i toho hinda iöde nu ra mfatsi

- a) Ge xi da m' a na juani u da t'oni pa di t'uni ra nfotsi;
- b) Hinda m' a da ha ra nfotsi munu hinte hoki ra za u t'opi;
- c) Di hoki nzaya tsitbi para n' a ra t' ex nzaya ne hinda m' otsi; ne

d) Ne ma ra u di m'á ra ndä nzaya.

7.1. 10 Da Tsahni muda hmihi u t'uni

7.1. 10. 1 Ge hindä thegi dä mpefi chutho mpa

a) Numu hinda hoki ra zo ra nfotsi t'uni, ge xi da thäkki ra nfots, ua da yopi da iodi ma n'agi ra nfotsi di gen'ä; ne.

b) Ne ma ra u da m'ä ra nzaya.

7.1.11 Hmipi ra nfotsi

Di kua'ti ra m'efi mu ya bi t'uni ra nfotsi, di gen'u ne te dä thoki ne di n'u ya m'etsi, ne ngu ma ra u da thoki di ge u t'odi.

8. Nguu ha nfaxte.

8.1 Nguu habu thoki ra nhio.

Ya hmuntsi nzayo geu tsa da hanja di thoki ra m'efi di ge ra thutsi hmändä.

8.2 Ya hmuntsi nzaya u to nu ha di mä

Ra nguü ndä nzaya da hoki xa nhio pa di nu ya m'ui ra za ya hnini, pa geä xa thoki petsi da nu ha di japi di thoki.

8.3 Jäi ote ne teni di thoki.

Ya Ndä Hnini, ge xi ya tsemi di nu nuya ya m'efi pa di thoki ra nhio.

Ra ndä nzaya n'u ya m'efi ngatho xinha ge xi tsa di hoki pa di nfädi ha di nfaxhu konge ma ra ya nguü m'efi ne ya nguü m'efise u to ne xi di juat'i.

8.4 Hmuntsi t' om'i ne un ja di m'äpu

8.4.1 Ha di ngohmi

Ya mfaxte di ge:

- a) N'a dä ndä, ge ä ra ndä nzayo iat'i ya hem'i pa da nte gatho ya hnini;
- b) N'a ra ndä hñux hem'i, ra nzaya di gen'a ra thoka m'efi ka hnini ra SEDESEM;
- c) Ret'ä ma n'a ya npote nzaya, geu da m'ä:
 - N'a mpote hñänsu nt'ot'i bojä;
 - N'a ra mpote hñänsu nt'ot'i nu ra nxadi;
 - N'a ra mpote hñänsu nu ra m'efi pa di nte ra bojä;
 - N'a ra mpote hñänsu nu ha di ya m'efi ka hnini;
 - N'a a mpote hñänsu nu ya m'efi pa ngotho ya ximhoi;
 - N'a ra mpote hñänsu ka ya Ta hnini di gen'u poni xi yapu;
 - Ya mpote xa hñuhñänsu nt'ot'i m'ui ka ya xeni hnini di ge ra SEDESEM;
 - El ndä nzaya un di nte ya hnini di ge ra SEDESEM; ne
 - N'a ra mpote di un ngotho ya m'efi di ya nzaya pa di nu ra bojä di ge ra SEDESEM;

d) N'a ra jäi geä da su ra hmuntsi bojä, neä da hioki ra zo mbo ha ra CEDESEM;

e) N'a ra mpote di ge ngotho ya hmuntsi häse ra nsü; ne

f) N'a ra jäi geä da su ra hmuntsi jäi xotho ne hmuntsi nxampate u.

Pa di ge ya hñä e), f) ne g) ge di t'uni ra ndä nzaya, ne ngu ya mpote hñänsu kata hnini di ge ya nzoho jäi ka ya hnini.

N'a ngu n'a ya hmuntsi nzaya di hñäki n'ra mpote.

Konge ra hñänsu ka ra m'efi ge di njut'i.

Ra mfaste hñäxu da una ra uenda hñu nzan'ä ne ma hñu nzan'ä man'aki ä, ha nubu hante da iot'ä ra bedi da nja ra hmuntsi, ne kongotho ya hmuntsa jäi u poni pa yapu, ge xi tsa da ñä ne da ñ'etsi ya hñänsu ne.

Pa di muhu rangutho u te hmä di ge ya nzaya ge rangutho xt'i beni ra thoki, munu da rangutho ya thäki nzaya pa di mpote.

Ra mpote nzaya da t'etsi ne hense di hñänsu ngu hñu ya nzaya mu ya da hmuntsi mu ya bi hmä.

N'u ra ndä nzaya dä iadi ra hem'i pa di nja ra m'äfi, di m'et'ä hñupa da di nja ra hmuntsi pa di njä n'a ra mfatsi, da iot'i ha n'a ra hemi nuä ma da hm'a ra 24 pa di nja ra hmuntsi ne thoki ya m'efi.

Pa di nja ra hmuntsi ge ra ndä nzaya mpote da hñän'a hä ya hñäxu mfaste, ne da xipabi ra da ehe da ntsonte ne da iode nuä feni da tote nuu ya nzaya mefi ha ra tsutbi, xampote, nuä mpefi neki tho, pä da m'a ne da hiandi ha njapi pan nun'a befi mfatsi pa ya jäi, da m'ä n'ä ra mpote, hamu da nja ra hmuntsi.

Pa da nja ra hmuntsi befi, metho da nja ra nzeki nuu ya dänga nzaya, ne da njabu nubu da nja ra hmuntsi nehe petsi da soho nuu ya jäi da io de nuä ma hmä, ne di bupu ra hñäxu mfaste, ra thi hñäxu, ne toho ra hñäxu toho hmuntsi ra bojä, ne ko ya thi mefi nehe da zoho, gatho nuya ge njabu da nja r'a hmuntsi.

Da thoki ra tot'i ha da tutsi ha n'a ra hemi nuä da hma ha nuä ra hmuntsi da nja, ne ha da tutsi nuu ya noya, ne ya thängi nuu da mangä ya noya nuu ya jäi, nepu da ungä ntunt'äye gatho nuä ya jäi hiotse nuä hmuntsi.

8.4.2 Ha te di thoki

Da hiandi nda u di hoki ra mpote nzaya:

a) Mahioni ya mfatsi hemi, ne da ma tu uni ra mfatsi pa da uni nuna nfatsi he nepu da domi da zoho ä, ne mefa da mu ge bi zoho ra mfatsi pa da fädi. Nubu hintu da uni ya mfatsi hemi da m'a ne da hñena ge n'a ra mfatsi da thändi te da totue, pa da tumbi oh hin'a, ha ra mfaste da hñani pa da bahdi hubu da thumbi ra mfatsi nuna jäi, ne nuna ra faxte pa di njut'i;

b) Di t'uni, di jä ma su ne do boni ä di tumbabi m'a ra ya ra 'yo mfatsi, ne da to da buni da hiadi, di ge ra m'efi jupu pa di n'u ra ne ñutui toho uni nuna mfatsi ne da xpabi ngatho ma ra pa da fadi te ja ha nuna ngu mfatsi;

c) Ge di hmä pa di t'uni hamu ra nfoxte ä xa hma pa ge da thogi ya befi, di ge ya jäi u xi pa yapu, ngu xa hmäun ya hmuntsi mfatsi da hogi pa da hñäni x año jäi ngu nuä di hñepabi u ge numu xi xa thoki kongeh'a xa thutsi ka m'ede hem'i ne t'udi;

d) Da thutsi ya nthoki befi, ne da hmäte da befi ha ra nigua hmuntsi pa ya hindi mfatsi;

- e) Di hmä ha di thogi ra nhio numu xti mpodi ya m'efi, pa di hogi ra nhio pa di m'äpu, ne xi di nfädi ra nhio ha gä hogi ra m'efi;
- f) Ge xi di n'u ha di k'api oa di thoki ra za ya m'efi u da holki muxta hmuntsi ra m'äfi me'fi, ne ha di thoki ra m'efi;
- g) Di t'etsi ya mpote nzaya ka ya hnini ne konge ya hmuntsi jäi; xa hmuntsi konge ya nzoho jäi ka ya hnini; ka ya Dängä Hnini ha m'ui ya nzoho jäi.
- h) Numu jar mé di ge da poti ne di hñux ma ra u te da jar m'edi; ne
- i) Ne u ma ra dä nu ra nzaya.

9. Ha njapi da 'yo nuna

9.1 Ha njapi da n'yo

- a) Da jamasu nuya hemi hmäfi ra hmuntsi di ge ra ndä nzaya ka ra Xeni Hnini M'oda, ne konge ra SEDESEM, ne ko n'a ra jäi mpote di ya ya jäi poni pa xi yapu da m'a toho da tumbabi ya nuu ya mfatsi;
- b) Ge di xi udi ra hem'i nt'odi, ge di hiandi ya jäi mpote u ya jäi to xi pa yapu ngu xa hmä di gen'ä ra hem'i toho ma ra otuä ra bedi ne nuä ma ra ya ra'yo nuu to adi ra mfatsi;
- c) Un hampu m'ui ra nguu nzaya ha thändi nuna ra nfotsi ne ha m'ui ya hem'i u pa di iodi ra nfotsi nuä ngu di ñehe pa da hma xa hño nun'a hmuntsi pa da ra zo, ne da nja ra ntekei ha nun'a nguu hmuntsi mfatsi pa di thuni nguthä;
- d) Numu ya xa hmä ge xi xa thogi nuna nfotsi di ge ra ndä, ra nguu nfotsi un ya jäi xi pa yapu di xi di m'ä, ngu ra pa da di zotse ra ya mpa pa di m'ä ka nguu bojä pa di yodo n'a ra hem'i pa tso di t'üni ra bojä, ne pa di juki ra pa ä di hmä;

Pege ngatho ha numu, ra nguu nzaya ge xi ñ'itho di hoki ra m'efi nuna, pa xi ñ'itho di njut'i ne di hogi ra nhio ya m'efi nuna;
- e) Pa di nu nuya ya m'efi di ge ra hmuntsi mpote ge da ñutui ra hñäxi mfaxte pa da hma nunbu njabu nuä tote, ngu nuä xa hmä ne nja ra kohi njapi da totue nuya mfatsi ne ha njapi da thuni u ne da bädi ra ngu hmuntsi mfatsi un ya jäi u xi pono yapu;
- f) Ra hñäxu mfaxte mboho da m'a toho umbi ra mfatsi ngu nuu xa zopabi ya hemi mfatsi, ne nuu x a m'a ne xa nja ra kohi, ne hangu ädi nfotsi ya jäi xi poni pa yapu, ne ge xi tsui ya jäi to hinte di hoki ñ'itho ra m'efi nuna, mupu pa ra ya jäi;
- g) N'u ra nguu hmuntsi mfatsi da m ato da umbabi ra mfatsi, ge xi da m'ä hamu di t'uni nuna ra nfotsi ya jäi to xi poni pa yapu ge da t'uni ra nfoxte;
- h) Pa di t'uni ra nfoxte, ge un ka ra Xeni Hnini M'onda ra SEDESEM H ge xi hoki ra un ge xi da beni ge ka di t'uni ngu ra hñu ra pa;
- i) ge xi di jukbi ra hem'i njut'i bojä pa ha di njut'i ngotho u te da tnuni ne ngotho u to nfatsi, ngu xa m'ä ra nzaya xa njuki nuna ra nfoxte, di ya hñu pa xa hmä pa xi di thoki nuya, ra nguu hmuntsi ne ntontsi ne ha tutsi ya thuhu to adi ra mfatsi;
- j) Nu ra mfatsi to tumbabi nubu hinda su ne nubu nun'a jäi to hani nun'a mfatsi da matsi n'a ra mboho nzaya da thäkua bi bestho nun'a mfatsi;
- k) Nu u ya bojä u hinda tsoni ua hinda t'uni pu ha xa mfeni, ya to nuya ge xi da kitsi ya ndä nzaya digeh'ia;
- l) Ngu xa m'ä ra heke m'etho, ge ra ndä nzaya ge tso da nu ha di uni ra bojä nfotsi; ne

m) Konge ra un ne ra thändi ha di thoki ya m'efi ra ndä nzayo un ha ga thoki ya nt'ot'i hemi, ge xi t'üni ne ya do ha xa tsani ya bojä;

n) Ya bojä di t'üni numu hindaä tsani ua hindi tsanipu ha xa nfeni ngathi u xa t'üni, ne uañena hinte xa hoki ra m'efi ä xa hm, ne ya te m'eu xa t'üni ne ya bojä, ge xi tsa di gotsi ra ngutho, di gen'urä nhiaki m'etho xa thutsi, ge ra ndä ge xi tsa da uni ya bojä; ne ra hmuntsa nzaya ge xi da nu manhio nuna ra mfatsi pa ya jäi u to xi poni pa yapu, ne hi odi nuna ra nfatsi da, pe metho da hñutsi ha n'a ra hemi habu di hen'a ge umbabi ra nzeki da hñäni ra mfatsi, ne hñumbabi ra hemi di hñepu nte, ne ra hemi habu hutsi ra thuhu n era k'oi,, ha nun'a mfatsi se tse pa hñu hmiki ne goho hmiki; nepu mefa ra nguu hmuntsi da hñäni nubu xi majuani nuä mangä nuä ra jäi, pa ya jäi pani xi pa yapu (xi da hñutsi ya nt'oti u hmä) di ge xa xi thoni ngothoka ya hnini Hai M'onda ngu hmä;

9.2 Thutsi u te t'üni

9.2.1 Ha ga thändi ha ga thogi ya bojä

Ya hñänsu u te hoki u te t'üni ge xi da ka ra ndä nzaya mfatsi pa ngotho di ge ra hnu nte ra pa ra mpa ra pa ä da thoki nuya ya m'efi, ngeä ngu m'a ha nun'a ntot'i ngu ma mudí bi ma, numu hinda hoki nuya xa hmä ge ya da nupu.

9.2.2 D njot'i ra thoki

Ra nguu hmuntsi mfatsi da xipi ra faste pa da bädi, ne nun'a da hñen'a ge tumbabi ma n'ra ra jäi, ne yut'i ha nun'a nthuni mfatsi, ne da thändi hangu ra bojä ja tho, ngu nu ä ma ha ra betsä bojä, nubu pongo da thuni, nubu da thomi ngeä xa hmä ra pa di mutho.

9.2.3 Hem'i ha t'utsi u te xa t'üni- t'üni

Pa n'a ngu n'a ya m'efi u xa nfeni pa di thoki nuya hmuntsi ndä nzaya, ge xi tsa da hoki ya hem'i nu u xki hmuntsi ne da do, nupu ha di m'a hampu m'u ä ra m'efi hoki di ge ka hnini ne to u xi t'üni ra nfotsi.

9.3 Thux thuhu ya jäi u to xi poni pa yapu

pa ge xi di negi u te di t'üni di ge ra m'efi nfotsi, ge nu ya hmuntsi mpote nzaya nu ya jäi xi pa yapu ge xi tso da un pa di hmuntsi ngotho u to nu nuya ya m'efi di gehia ne ge di xifi ne ya hmuntsi m'upu ka ya hnini ngothpo Hai M'onda ne u m'ui ma n'angdi di ge ra hnini M'onda pa di nuya, nu ka ra m'ehni hem'i yapu: <http://www.ime.gob.mx/directorioorganizaciones>.

9.4 Mu da mpotbi di ge ra mfatsi

Nu ra ndä nzayo ge xi tso dañäki ra mfatsi ua da pot'i to di t'üni ra m'efi a xa thoki ge ngu mä ya hem'i xa thoki, ka ra nguu nzaya mä da thoki da poti to thuni ra mfatsi, ne da thuni ma n'a ra jäi to adi nuna ra nfotsi ne ä ge xi di hnuxa ra thuhu ne da d'omi ta hamu.

10. Nguu nzaya ngotho ya n'u

Ra nzaya mä te thoki xa nhio pa di ün'a nguenda u ya jäi ote ne xi di hogi xa nhio ya m'efi pa hindi n'an'yo u di thoki di ge ra m'efi mfatsi pa di yut'i, ngu xa hmä di ge ma ra ya méfi nfotsi pa di nte ya hnini di ya m'efi u hoki ra ndä nzaya.

Ra SEDESEM ge tsa da hoki ya m'efi konge ya ta Hnini pa di nfaxhu ne xi di hogi ya m'ef, ne gonge ma ra ya nguu nzayo u mupu ka ra xidi hnini M'onda ne ka ya hnini Xeni M'onda.

Ra SEDESEMGE ge xi tsa da hoki ya hmä m'efi u ngu xi jar m'edi, pa di tsotse ya mfeni ya m'efi ka ya hnini.

11. Ha di thoki to kuat' i ka ra m'efi

To thuni ra mfatsi petsi da mfaxte ka ra hnini te t'adi, konge u ya jäi ka ra hnini, ne ko pa xi di nte ya m'efi ka ya hnini.

12. Nthudi**12.1 Habu nt'udi**

Pa ra nthudi ra mfatsi da thoki ngu mä hmända, ne u ne da mä ya jäi to ote.

Nu ya hem' i mä poni ja ra "Gaceta del Gobierno" ka ya xi hem' i mä web di ge ra SEDESEM ne ra nguu nzaya ha poni ra nfatsi jäi poni pa yapu.

Ngu xamä ka ra xeni 18 di ge ra hmända, gatho ya hem' i pa te di t'uni ua te di thoki di ge mä hmända.

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HÑÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HÑÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M'Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGA KA RA HMÄNDÄ".

12.2 Hem' i hmät' i

Ra hem' i mä m'ät' i ra hmuntsi ge xi hoki ra nda nzaya ja ra Xeni M'onda ne konge ra SEDESEM, ngu da mä ya jäi ote, di ge ä ra bojä m'ui, ka ra thux hem' i m'ehni yapu, web <http://portal2.edomex.gob.mx/cai/>.

13. Negi thoki ra za

Ra SEDESEM ge petsi ya thuhu gatho to thuni ra mfatsi, ngu mä ka ra heke VIII di ge ra xeni 12 di ge ra hmända negi thoki pehni ra hñä ka ra Xeni M'onda ne ka ya Ta Hnini.

14. Ra teni thoki

Ra ndä nzaya ha poni ya m'efi pa ya hnini ge xi da n'u ha di teni ra mfatsi, ngu mä u ya hem' i bi thoki ne da una ra uenda ja ya hmuntsi mu xtä nja ra, hmuntsa m'efi.

15. Nu ha bi hogi**15.1 Nu ha bi hogi nthi**

Tsa da thoki n'a pa da nu ha bi hogi konge ra CIEPS, pa da ntsa da hoki ra za da mfatsi.

15.2 Nu tengu bi hogi

Ra ndä nzaya nu ya m'efi ya hnini ge da dati ra uenda ne habu pa te hoki ngu mä di nte ya hnini nj'eyamu ja ra CIEPS, u xi xa hogi di ge ra m'efi.

16. Fädi, thändi ne fädi

Ra fädi, thändi ne fädi di ge ä ra mfatsi nu ra bojä ja ra Xeni M'onda, ra nguu nzaya fädi di ge ra nzaya Xeni M'onda, ne u to nu di gempu ka ra SEDESEM, ne ma ra ya hmuntsa nzaya ka ya Ta Hnini, ge tsa da nu ha da japi ne da nu ra za da dati ya mfatsi uto thuni.

17. Ngaxte ne tsutbi

Nu u hingi johia te thoki, ge xi tsa da ngoxte ua tsutbi ne da tsuni di thoki pa da uni ra nfatsi, tsa da udi konge ngotho ya hnini, uto thuni ra nfotsi, ko nge hia:

e) Ko ra hem' i ntat' i:

Ja ra nguu nzaya ha hmä thoki ya m'efi pa di nte ya hnini, m'ui ka ra Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan m'ede 1003, Col. Zona Industrial, Nzuni, C.P. 50070, Nzuni, M'onda.

f) Ra ntogzu:

Ja ra m'ui habu thuni ra nfatsi da ñä 01(722) 226 01 82; ne 82; ne ja ra m'ui habuote ra nzaya Xeni M'onda (CATGEM), ka ra lada hinte jot'i 01 800 696 96 96 ne ka ra nthi ra hnini M'onda ne 070 pa di ge Nzuni ne pa nu ngatho ra Hai M'onda 070 pa zuhmi ne mbo ka ra hnini.

g) Ja ra ninternet:

Ja ra mpehni hem'iyapudgprogramasociales@edomex.gob.mx y en la página www.secogem.gob.mx/SAM.

h) Rase jäi:

To nu ha xa thoki ra za mbo ja ra SEDESEM, mupuAv. Baja Velocidad Paseo Tollocan m'ede 1003, Col. Zona Industrial, Nzuni, Xeni Hnini M'onda, C.P. 50070, nt'oxgu 01 (722) 199 70 89, ne ja ya thoka tsutbi di ge to nu ha thoki ra za pa ya hnini, habuote ya jäi ra nguu nzaya da nu ra nfaxte ha thoki ra za ra nzaya Xeni hai M'onda ngu xa n'u ra ndä nzaya u to nuya ya m'efi ne un ka ya Ta Hnini, ge xi di m'ä di handi ya jäi nuu xi xa nhio ra bojä di ge ra SEDESEM.

YA THOGI.

N'A. Da bonika ra hem'i ra hnu"Gaceta del Gobierno".

YOHO. Nunu ya hem'i poti ngumä da thoki da yut'i ra yoho ra pa bi bonika ra tahem'i "Gaceta del Gobierno" ndänzaya ne da m'uitahinda poti ne ta di thege ra nfatsi.

HÑU. Ha numu di mpadi ya m'efi nuna, ge xi di njuki ka ra hem'i pa di nfädi ra nhio ne di mupu pa di hñu.

GOHO. Pa da thuni ya nfatsi da nu tengu ra bojä m'ui pa di thuni.

KUT'Ä. Gatho u hingi m'ä ge ja ra hem'i da thoki, da nu ha di hoki ya jäi ote.

Ja ra Hnini Nzuni Lerdo, ra hñaxu ra Xeni Hnini Monda, ra pa 28 n'a nzänä j'eya 2016.

**ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
HEKE NZAYA N'U M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA HNINI
KA RA XENI HNINI M'ONDA**

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HÑÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HÑÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M'Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGA KA RA HMÄNDÄ".

Traducido por:

M. en C. Petra Benítez Navarrete

Lengua Otomí del Centro.